

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

V. ročník ● 12/2012

leben ezer

Počúvajte Rádio7 na frekvenciách

103,6 MHz v Bratislave

107,4 MHz v Novom Meste nad Váhom

107,7 MHz v Banskej Bystrici

Na celom území SR cez satelit **Astra 3B** alebo cez internet na **www.radio7.sk**

Vysielame modernú kresťanskú hudbu od domácich i zahraničných interpretov, krátke duchovné povzbudenia, poradenské a diskusné relácie, informácie o dianí vo svete i cirkvi a mnoho iného.

Rádio7 je mediálnym projektom občianskeho združenia TWR media so sídlom:

Banšelova 17, Bratislava

tel.: 02 / 43 41 19 11

č. účtu: 2629010483/1100

Počúvajte nás a podporte naše vysielanie!

rádio

Mediálny partner Dialógu

O B S A H

VIANOČNÝ SPAM 4
František Pastirčák

**O MISII, KOZÁCH
A MASITES** 5
K. a J. Dohnalovci

**AZDA POSLEDNÉ
VIANOCE** 10
Daniel Pastirčák

SRDCE EDMONDO 11
Zuzana Mojžišová

EBEN EZER 12

IMMANUEL 22
Jana Nagajová

**ZÁPISKY VOJENSKÉHO
DUCHOVNÉHO** 23
kpt. Marián Bodolló

**NAŠA BIBLICKÁ
NEGRAMOTNOSŤ** 26
Štefan Markuš

DIALÓG MLADÝCH 27
Vianočný špeciál

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET: 262 104 1859/1100, špecifický symbol 1112

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrík, Bohuslav Piatko, Rastislav Šteško **Šéfredaktor:** Bohuslav Piatko, bpiatko@internet.sk **Redakcia:** Ľuboslava Straková, Jozef Uhlík, Eva Bechná, Barbara Turčíková (Žilina), Gabriel Gajdos (webmajster), e-mail: gabriel.gajdos@cb.sk **Dizajn a grafické spracovanie:** Martin Piatko

Sídlo vydavateľa, adresa redakcie: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43, č. tel.: 02 207 11 468 e-mail: svatava@internet.sk, web: www.mediasvatava.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Vyšlo:** 7. 12. 2012 **Tlač:** Transmedic Slovakia, s.r.o.

Predná strana obálky: Ľubo Bechný – Eben Ezer, Rožnov pod Radhoštěm

EV: 2670/08 ISSN: 1337-6985

UŽ TO VYZERÁ AKO NA VIANOCE

LYNETTE SYKORA

(Autorka pochádza z USA (Rochester, New York), vyštudovala poradenstvo, pracuje pre Free Methodist Mission, s manželom Josefom Sýkorom a 2 deťmi žijú v Bratislave.)

It's beginning to look a lot like Christmas

Ev'rywhere you go;
Take a look in the five and ten glistening once again
With candy canes and silver lanes aglow.
It's beginning to look a lot like Christmas
Toys in ev'ry store
But the prettiest sight to see is the holly that will be
On your own front door...

Tento svet vnímame zmyslami. Keď im dáme podnet, dokážeme si navodiť dôležité spomienky.

Napríklad - mne sa teraz vynára obraz amerických Vianoc.

Predstavte si, že kráčate tichou ulicou amerického mestečka. Cesta je široká, autá prechádzajú pomaly okolo a všetko je tiché, lebo pomaly padajúci sneh zjemnil svet. Pouličná lampa vrhá lúč svetla a skupinka koledníkov spieva vianočné piesne. Kaviareň na rohu ponúka korenový čaj a jeho vôňa sa vylieva na ulicu. Vo výkladoch ponúkajú hračky - vláčiky, legá, bábiky, autička. Zrazu vás niečo upúta. Na konci ulice stojí majestátny vianočný stromček. Mesto vytvorilo nádhernú výzdobu zo svetiel, ozdôb a veľkej hviezdy na vrchu. Deti z toho pohľadu výskajú a rodičia sa držia za ruky a usmievajú sa... Sú Vianoce. A aj keď nevieť, čo Vianoce znamenajú, dotknú sa vás. Stojíte pred stromčekom chvíľu s ostatnými, a potom vezmete nákupy a idete domov.

Domov máte zrejme plný vašich vlastných ozdôb: vencov, snehuliakov, svetiel a vášho vlastného stromčeka, ktorý ste starostlivo vyberali v miestnej škôlke. Ukladáte si darčeky v skrini, spolu s roľkami baliaceho papiera a lepiacej pásky. Recepty na vianočné koláče sú nachystané na kuchynskej linke a plánujú sa stretnutia s rodinou a priateľmi. V Amerike všetko vrcholí na vianočné ráno (prvý sviatok vianočný), ale ani Štedrý večer sa neprehliada. 24. decembra večer sa rodiny stretnú, idú na bohoslužby so sviečkami a pripomínajú si príbeh Jozefa a Márie a narodenia Ježiša. Deti potom odprevidia domov a pošlú do postele, aj keď sa im veľmi nechce. Možno si myslia, že kým spia, príde Santa Claus, alebo aj vedia, že žiadny Santa neexistuje, ale ich darčeky budú aj tak prichystané až ráno. Vianočné ráno vedie deti v pyžamách k stromčeku, horia pritom nedočkavosťou - čo asi môže byť

Už to vyzerá ako na Vianoce

Všade kam prídeš,
Nahliadni do obchodíkov, ktoré sa trbliecu
Sladkosťami a striebornými girlandami.
Už to vyzerá ako na Vianoce
Hračky v každom obchode
Ale najkrajší pohľad je na cezminu, ktorá bude visieť
Na твоjich vlastných dverách.

v tých balíčkoch!? Zobudia rodičov a rodina sa zide okolo stromčeka, aby sa otvárali vianočné pančuchy a darčeky. Izba sa naplní zvukom baliaceho papiera. Dovoľte, aby mohol byť tento rok prítomný v tom, čo vnímate. Nesnažte sa tmiť nadšené výkriky. Veď patria k Vianociam. Všetko to, čo vidíme, cítime, počujeme, pocity, ktoré máme, ľudia okolo nás a spomienky, sú súčasťou tohto sviatočného obdobia. Som presvedčená, že vďaka tejto záplave podnetov a nadšenia sú spomienky na Vianoce aj pre nenáboženských ľudí také silné.

Nikto z nás si nepamätá Ježišovo narodenie, neboli sme tam. Ale môžeme sa s ním spojiť cez veci, ktoré sú okolo nás. Môžeme si ten čas predstavovať a rozmýšľať o tom, čo bolo možné vnímať - vidieť, cítiť, počuť pri Jeho narodení. Môžeme prísť na pomoc našu fantáziu a dovoliť veciam, ktoré nás obklopujú, aby nám pomohli vstúpiť do vianočného príbehu: Kedy nám pripomenú anjelov, ktorí z neba spievali Ježišovi. A čo tá smradľavá maštal...? Neboli ste neďávno pri koňoch, či kravách? Čo tá látka, v ktorej bolo dieťa zabalené v jaslách? A čo tie truhlice so zlatom, kadidlom a myrhou? Dokážu vám vaše dary a korenový čaj pripomenúť tieto veci? Ježiš prišiel na svet pre teba! Prišiel na túto zem a videl a vnímal všetko to, čo vidíš ty - všetky jej podoby, obrazy, zvuky, pocity... Prišiel, aby nadviazal vzťah práve s tebou. Pokús sa o vytvorenie dokonalej repliky vianočných udalostí a nechaj to dieťa, aby sa narodilo aj v tvojom srdci, aby si sa aj ty stal súčasťou Jeho príbehu. To, že sa s ním stretneš, s jeho schopnosťou porozumieť a milovať nás nezmernou láskou, môže utvárať tento rok tvoje spomienky a pocity.

Požehnané Vianoce vám všetkým!

Z angličtiny preložil: Adam Markuš

FRANTIŠEK PASTIRČÁK

Vianočný spam

Hľa zvestujem vám radostnú správu...

Narodil sa vám dnes Spasiteľ

v meste Dávidovom...

Ospravedľňujeme sa za nevyžiadajúcu poštu.
V prípade, že si neželáte dostávať správy o záchrane človeka,
kliknite na link: www.vecnyzivot.sk

O MISII, KOZÁCH A MESITES

sa s manželmi – misionármi
KATĚŘINOU a JIŘÍM DOHNALOVCI
 rozprával BOHUSLAV PIATKO.

Tento rozhovor sa neodohral „Pri šálke...“, ako tradične v Dialógu, hoci s manželmi Dohnalovcami sme v lete, počas našej dovolenky v Chorvátsku, pri šálke a koláčikoch posedeli. Tam, na Istrii neďaleko mesta Rovinj, v tieni olív nám vyrozprávali svoj príbeh, tam som si povedal, že stojí za to predstaviť ich aj našim čitateľom. Nie je to rozhovor „naživo“, otázky som poslal mailom a oni mailom odpovedali a nazvali sa: **Jirka a Káťa**. Aj keď sa to v časopise veľmi nepatrí – používať „domácke“ oslovenia, vážim si, že ma (nás) tým tak trochu prijali medzi svojich a rád to uverejňujem tak, ako to napísali.

O MISII

Ako trávia Česi Vianoce v Chorvátsku, pri mori?

Jirka: Nevím jak jiní Češi v Chorvátsku, ale my se snažíme držet českou tradici – stromeček, dárečky, cukroví, bramborový salát. Jen místo kapra míváme řízek. Takže v tom trochu podvádíme :-)

Prečo trávia dvaja mladí veriaci manželia Vianoce v Chorvátsku?

Káťa: To je prosté, prostě tady jsme doma. V lednu to bude 18 let co jsme tady. Za tu dobu už člověk přece jen zapustí kořeny.

Jirka: Ono to ani není tolik v tom čase jako spíš v tom, že nám prostě Pán dal tuto zemi a tento národ do srdce. Jsou misionáři, kteří strávili i delší dobu na misii v cizí zemi a přece se v ní nikdy necítili natolik doma, aby v ní zůstali do konce života. My unisono prožíváme, že naše misie nás přesahuje a že naše

děti a jejich děti budou pokračovat v tom, co jsme tady začali.

Čo bolo na začiatku? Priviedla vás k moru túžba byť pri mori, alebo to bol iný dôvod?

Jirka: Cha, cha... časem jsme s nelihostí zjistili, že někteří sourozenci, kteří nás neznají si něco takového myslí. Ale tak to není. V roce 1992 jsme s Kátou prožili první takový poryv, že možná budeme první, koho Pán pošle jako misionáře do bývalé Jugošky (pozn.red.: *bývalá Socialistická federatívna republika Juhoslávia*). A taky jsme ještě ten-tyž rok ještě se skupinou studentů z biblické školy, kde jsem tehdy vyučoval, vyrazili na první průzkumnou cestu do válkou zmítaného Chorvátska. To co jsme cestou viděli, zažili a slyšeli od místních lidí i uprchlíků z utečeneckých táborů, kterých jsme navštívili hojně, všechny členy výpravy spolehlivě odradilo, aby na misii v bývalé Ju-

gošky jeli. Tehdy jsem na některé z nich byl našťvaný, dnes se jim nedivím. Mnohé z toho co jsme viděli a slyšeli se nedá ani zveřejnit. Ale mě a Kátu to naopak utvrdilo v přesvědčení, že nás tam volá Pán. Já jsem tehdy vedl poměrně početný sbor při KS Praha a služba mě moc těšila. Všude jsem viděl jen úspěch a pokrok. Nebyl rozumný důvod takové místo opouštět. Ale nemohli jsme si pomoci.

Káťa: A ani to, že jsme zkončili u moře nebyla naše volba. Měli jsme představu, že svou misii začneme založením sitočince pro válečné sirotky. Ale na teologické fakultě v Osieku nám řekli, že sitočinců je dost a že by bylo spíš lepší pomoci v některém z nich. A doporučili nám sitočinec v Rovinji. Když jsme do něj dorazili, přivítala nás bába Beta, původem Češka a k tomu znovuzrozená křesťanka. A Pán nám prostě otevřel dveře tady. To moře máme k tomu :-)

Zažili ste niečo, čo naše generácie poznajú len z filmov, kníh a spomienok – zažili ste vojnu a jej následky. Priblížte svoje vtedajšie pocity a skúsenosti.

Káťa: Je to už dost dávno, ale zapomenout se na to nedá. Myli jsme tehdy velmi mladí, mě bylo 19 let a Jirkovi 30. V tomhle věku člověk prožívá nebezpečí nějak jinak. Ale nejvíc na mě a na ostatní v týmu působilo Jirkovo odhodlání a odvaha, se kterou se do všeho pouštěl. Prostě se nebál o svůj život a tím mě nakazil. Jeli stovky kilometrů krajinou, která byla zaminovaná, desítkami vesnic, které byly vypálené, v kavárnách vysedávali mladíci bez rukou nebo nohou. V oknech byl čerstvý kit a i dopravní značky byly prostrfílené. Ale nijak zvlášť tragicky jsme neprožívali, že do takové země se budeme stěhovat.

Jírka: Viděli jsme ty potřeby a tohle všechno jsme vnímali nějak periferně. Myslím, že to tak udělal Pán.

Tu ste sa aj zoznámili a zosobášili?

Jírka: Kdepak. My jsme se seznámili v létě roku 1992 v Německu na brigádě. Nejdřív jsme byli nějakou dobu kamarádi (ačkoli jsme do sebe byli od počátku zamilovaní), a červnu 1993 jsme se, jak ty říkáš „zosobášili.“ A na svatební cestu jsme jeli – kam jinam než do Chorvatska.

Káťa: Na to pak navazovala ta zmíněná průzkumná misijní cesta po válečných zónách. Takže z líbánek rovnou do takového peklíčka.

Prečo ste sa rozhodli zostať? Vedeli ste od začiatku, že zostanete natrvalo?

Káťa: Jírka v tom měl jasno od začátku. Bral to tak, že je to navždy. Mě to trvalo několik let, než jsem tuto zemi přijala jako svůj domov. Jsem vděčná, že Jírka na mě nijak netlačil a nechával to všechno na Pánu. Rozhodující pro mne bylo, když jsme tady získali přátele a přešli z podnájem do vlastního.

Aké uplatnenie ste si hľadali a našli?

Za oboch Jírka: Naše vize od začátku byla založit sbor a biblickou školu pro duchovní vedoucí. To se

naplnilo i když ne v takové míře a takovém rozsahu jak jsem si myslel. Netušil jsem, že i když válka zkončila, ta duchovní zuří dál.

Keď ste sa usadili v Rovinji, stavali ste na zelenej lúke, alebo bolo niečo, na čo ste mohli nadviazať?

Jírka: Ano. Tedy, zas tak zelená nebyla. Přece jen tady byla ta křesťanská rodina, co vedla zmíněný sirotčinec. A taky tím krátkodobých misionářů z OM (Operation Mobilization). Ti nám sehnali podnájem, abychom se měli vůbec kam nastěhovat. Jinak sbor tady nebyl. Takže v tom to bylo na zelené louce.

Káťa: Nicméně jak byla přítomnost misionářů z OM požehnáním, tak byla současně i výzvou. Byl to pravý entoguláš. Němci, Irka, Finka, Američani, Korejka, Jihoafričanka a k tomu my – Češi. Kulturní šoky na všechny strany.

Ako privítali Chorváci českého misionára/kazateľa?

Jírka: Já jsem byl ordinován za pastora rok po té, co jsme se sem přestěhovali. To už byl sbor založen a zaregistrován na minister-

stvu. Většina lidí mě přijala dobře, nicméně byli i tací, kteří se netajili pohrdáním Čechy. A co je na tom nejzajímavější, že to byli právě ti, kteří měli české předky... To mě velmi bolelo. Bral jsem si to až moc osobně. Ostatní – „etnicky čistí“ Chorvati nás přijali dobře.

Čo ste im nového priniesli?

Jírka: Odpovím šalamounsky: „Nic nového pod sluncem“ Myslí si, že nám byla dána „celá rada Boží“ (Sk 20, 27) a že Pán posílá své služebníky, aby v té či oné zemi, městě, regionu zdůrazňovali, žili a hlásali některou z jejich opomíjených částí. Já mám za úkol zdůrazňovat 3 věci: 1) Identitu v Kristu, 2) budovat jednotu Ducha podle Ef 4, 1–6 a to jak na úrovni sborů, tak mezi pastory, 3) duchovní boj, k němuž patří i zvěstování evangelia.

Čo dáva tunajšie spoločenstvo vám?

Káťa: Máme v něm úžasné přátele a to je dnes nedostatkové zboží. A to druhé, co nám dává je – když se díváme na ty proměněné lidi – ujištění, že tu nejsme zbytečně a že má smysl se obětovat.

Čím žijú veriaci v Chorvátsku? A ako ste sa do toho vtresali vy?

Jírka: To je široký pojem. Jako v každé zemi jsou křesťané, kteří denně hledají především Království Boží, a pak ti, kteří hledají spíše ty ostatní věci, než Království. Tak tomu je i tady. Specifikum místa, kde žijeme my je v tom, že pobřeží je takový malý Clondike. Většinu lidí sem přivedla turistická horečka a vidina rychlého zbohatnutí. A většina taky rychle zbohatla. Děti těchle zlatokopů a jejich děti jsou zvyklí žít si nad poměry a dostávat vše bez vlastního přičinění. To pak má duchovní vliv na místní lidi – tedy na naši cílovou skupinu. Každý kdo tady žije, žije v přesvědčení, že má právo taky rychle zbohatnout a pokud ne, tak je chyba někde jinde než v nich. Skoro 5 měsíců v roce obsluhují turisty, kteří si sem přijeli bezstarostně utrácet spoustu peněz. A snem většiny místních lidí a bohužel i mnohých veřících je, že jednou budou

sedět za tím stolem oni a někdo jiný bude obsluhovat je – život jako na trvalé dovolené. Pro nikoho, ani pro věřící není snadné si v téhle atmosféře uchovat správný vztah k penězům. Na druhou stranu skromnost a střídmost v téhle tmě svítí na hony daleko, jako maják uprostřed noci. My platíme v dobrém smyslu za exoty, protože naše životní náklady jsou v porovnání s jejich poloviční. Zato náš úsměv na tváři poloviční není. A v nich to vyvolává otázky.

Nechýba vám domov, naplňa vás život v cudzom prostredí, alebo – kde ste doma?

Káťa: Chybí nám naše rodiny, příbuzní a přátelé. Ale doma jsme tady. Chorvatsko je země, kde člověk zůstane cizincem do konce života. I jeho děti budou považovány za cizince, možná se u vnuků zapomenou na jejich původ. Přesto jsme doma tady. I když jsme cizinci. Po každé návštěvě naší původní vlasti České poctujeme, že už jsme cizinci i tam. Takže jsme cizinci všude. Máme tu výsadu prožívat něco málo z toho, jsme *cizinci a přichozí na tomto světě*.

O KOZÁCH

Našli sme vás na odlahlej samote pri Rovinji. Domček, veľký pozemok, 15 kôz, pes a vy s deťmi? Ozaj, koľko máte detí a ako ich vzdelávate?

Káťa: Děti máme tři, Terezku (14), Matyáše (11) a Martina (5). Tereška chodí do italské základní školy, takže má celou výuku v italštině, chorvatštinu mají jako předmět, tak jako angličtinu. Školu zvládá na výbornou, takže se s ní nemusíme učit. Zvládá to sama. Matýšek chodil od první do čtvrté třídy do italské školy, ale od páté třídy už chodí do chorvatské. Jemu ten jazyk nešel zase tak dobře, tak jsme ho raději přehodili do chorvatské školy, kde mu jde výuka velmi dobře. A Martínek je doma. Do školky půjde až příští rok. Uvidíme ještě, jestli ho dáme do italské, nebo do chorvatské.

Vaša farma. Ako ste sa k nej dostali a prečo ste zvolili život mimo mesta?

Jirka: Je to vlastně zázrak. Z prodeje bytu v Praze jsme měli peníze, ale ty by nestačily na koupi tak velkého pozemku, pokud by ho původní majitel prodal za cenu, kterou v té době měl. Ale protože žil v Salzburku, neměl moc přehled o tom, že ceny stouply. Ve chvíli, kdy mu makléř oznámil, že má kupce, chtěl cenu zvednout, ale makléř (mimochodem se jmenoval Šalamoun) ho ukecal, aby cenu nezvedal. Kdyby to udělal, neměli bychom dost peněz.

by chtěli bydlet znovu ve městě, tak narazíme na hlasitý odpor. Rozhodně by neměnily a my taky ne.

Nepoznám kazateľskú rodinu, v ktorej by sa starali o dobytok, vo vašom prípade sú to kozy. Kto ich vlastne dojí a prečo ich máte?

Jirka: Nejdřív jsem je dojil já. Jsem původně městské dítě z paneláku a nikdy v životě jsem si nesáhl na žádné vemeno, natož abych dojil. Takže jsem se to musel naučit. Druhý rok jsem zaučoval Káťu,

Nic z toho, co máme
není samozřejmost,
ale milost.

Káťa: Do měsla máme 2,5km, což není zase tak daleko, ale přitom jsme na vesnici. Je tu klid, občas, kromě našich koz slyšíme z dálky, hýkat osly, bečet ovce, řehtat koně a jinou havěť. Důvod proč jsme mimo město je, že jsme oba potřebovali klid. Když jsme bydleli ve městě, skoro denně u nás někdo byl. V Chorvatsku vás lidé navštíví bez ohlášení. Je to výraz toho, že vás považují za přátele. Bylo těžké lidem vysvětlovat, že taky potřebujeme soukromí. Teď si to mnozí dobře rozmyslí, jestli se k nám vypraví. Nebo nejdřív zavolají.

Jirka: Dalším důvodem proč jsme se odstěhovali za město je, že jsem potřeboval kromě klidu taky dělat něco rukama, něco viditelného. A poslední, nezanedbatelný důvod byl ten, že je to podstatně levnější. Žádný nájem a protože máme svoji studnu, solární elektrinu a solární ohřev vody, tak máme velmi malou režii. V zimě topíme v krbovkách, které současně zahřívají bojler a radiátory v pokojích.

Čo na to deti?

Káťa: Jsou blažení. Když se jich občas zeptáme, jen tak z legrace, jestli

takže teď je už delší dobu dojí ona. Ale uvažujeme, že si pořídíme elektrickou dojičku.

Káťa: Začalo to jednou kozou, kterou jsme si původně pořídili proto, abychom nemuseli kosit trávu. Ale pak nám kdosi řekl, že kozy jsou společenské zvířata a že by to chtělo mít aspoň 2. Tak jsme si pořídili rovnou ještě další 3. A a pak... ani nevím jak, prostě člověk si ty potvůrky zamiluje.

Jirka: Já je taky miluji. Pečené. S bramborem a se zelím. Ha, ha, ha... Krom toho milujeme kozí mléko, děláme různé sýry, já piju syrovátku anšto je moc zdravá.

Káťa: O kozy se převážně starají děti. Vyvádí je na pastvu a zahání do chlívků, dávají jim vodu a občas seno a suchý chleba. V dnešní době je velmi důležité, aby rodiče učili své děti dělat něco pro ostatní, mám na mysli pro rodinu. Většina dnešních rodičů dá děti do kdejakých krožků, hobby, na sport a na kde-co a všechno kolem rodiny pak táhnou sami. Takové děti si pak v dospělosti a později v manželství myslí, že život je zábava a že mají právo veškerý svůj volný čas spotřebovat pro sebe. ▶

Nemáte pocit ohrozenia... neistoty... Netuži Katěřina ako matka detí po väčšom pohodlí, väčšej istote, zázemí...?

Káťa: Je pravda, že tento spôsob života je menej pohodlný. Je s tým spojené viac práce. Človek je závislý

živáme prírodné zdroje, snažím sa vyrobiť z kozího hnoja bioplyn, na ktorom bychom varili. Máme svoje maso, mlieko, syr. Pěstujeme svoju zeleninu. Chystáme sa na chov slepic a kuřat, takže budú vajčka a domáci kuřata.

A čo sa týče té nostalgije za domovom... čo to je? To je niečo k jedlu? He, he, he...

Káťa: Jistě že se nám stýská po rodinách a přátelích, ale ti sem za námi stejně jezdívají. My se opravdu cítíme doma tady. A není to zra-

na počasí. Když není moc slunce, není moc elektřiny. Když jsou sucha, musíme šetřit vodou. Na druhou stranu si všeho mnohem víc vážíme, protože vidíme a prožíváme, že nic z toho, co máme není samozřejmost, ale milost. Neměnila bych ani za nic.

Jirka: To jsem rád, protože já taky ne.

Nielen kozie mlieko a výrobky naznačujú vaše snahy žiť nezávislý život, nezávislý život si budujete akosi cieľavedome... teraz mám na mysli materiálny svet živobytia a existencie.

Jirka: Ano je to směr, kterým jsme se vědomě vydali. Do jaké míry se nám podaří být nezávislí, to nevíme, ale už teď to není nezanedbatelné. Říkal jsem si, že pokud chci mít víc času na rodinu a duchovní práci, potřebuju snížit životní náklady. Obyčejný člověk nemůže chtít mít spoustu času a spoustu peněz. Životní náklady z roku na rok rostou, takže budeme potřebovat víc a víc peněz, ale zato budeme mít méně a méně času. My jsme se vydali opačným směrem. Vy-

Spomínali ste, že ste naši priateľov. Našli ste tu aj takých naozajstných?

Káťa: Říká se: pokud si myslíš, že máš spoustu dobrých přátel, pak máš jen spoustu iluzí. No, díky Pánu, máme pár opravdu dobrých přátel, a to jak v Česku tak tady v Chorvatsku ve sboru, který jsme založili. A taky mimo něj - v jiných sborech. Jsou to lidé, kerým můžeme svěřit cokoli a nebát se, že to zneužijí, roztrobí a podobně.

Jirka: Mít takové přátele je dar od Boha. Museli jsme si na ně „počkat.“ V prvních letech byla doba kdy jsme se cítili velmi opuštěni a na všechno sami. To bylo v začátcích a bylo to krušné a těžké období. Díky Pánu, že je to za námi.

V akom spoločenstve žijete? Sú pocity osamelosti a nostalgije za domovom v Čechách častými hosťami u vás, alebo vás ani nenavštevujú?

Jirka: Spadáme pod „Evangeoskunn pentekostnu crkvu“, což je v přesném překladu Evangelikální letniční církev. Není to denominace, ale svaz samostatných sborů.

da vlasti. Prostě Pán nám dal k této zemi a k tomuto národu takovou lásku, že jsme doma tady, s nima. Myslím že by to jinak ani nešlo. Jinak bychom odtud dávno utekli.

MESITES

Ako vznikla myšlienka založiť cestovku?

Jirka: Před asi patnácti lety jel náš spolupracovník, misionář Jeff Miller se svou rodinou na 4 měsíce do USA. Jeho žena tam měla porodit jejich čtvrté dítě. Jejich dům měl zůstat prázdný a Jeff mě požádal, jestli bychom nenašli v ČR nějaké lidi, kteří by chtěli přijet na dovolenou a bydlet v jejich domě, aby se pokryly alespoň náklady. Povedlo se a když se Millerovi vrátili byli nadšení a myšlenka založit cestovku vlastně vzešla z Jeffovy hlavy. Já ji zrealizoval. Nastavil jsem jak bude fungovat, na jakých hodnotách a principech. Taky jsem ji pojmenoval *Mesites*, což znamená „prostředník“ - a to je taky poslání agentury: být prostředníkem který sprostředkovává odpočinek, prostředníkem mezi pronajimate-

ly a hosty. Je to obousměrná ulice. Obě strany mají požehnání. Někteří majitelé co pronajímají své vily přes Mesites jsou dnes obrácení a mnozí z nich mají zájem o Boží věci. Je tomu tak proto, že naši hosté jsou vesměs věřící a vesměs

užasným svědectvím. A taky to, jak funguje Mesites, je pro ně svědectvím. Mají k nám naprostou důvěru a my si toho vážíme.

Ako ste získali zázemie a ako získavate klientelu? (Bolo to cez nejaké cirkevné štruktúry?)

Káťa: Přes známé. Jedni nás doporučili druhým, ti zase dalším a tak to šlo dál. Jen jednoho majitele vily nám doporučil pastor z Rijeky. Ostatní šli mimo církevní struktury. Klienty v Česku a na Slovensku získáváme inzercí v novinách a na webech. Ale asi nejvíc tím, že nás lidé, kteří přes nás byli na dovolené, doporučují druhým. To je ta nejlepší a nejvěrohodnější reklama.

Na vašej stránke je text: Zakúpením rekreácie u nás pomôžete misii. Ako?

Káťa: Já jsem jediná zaměstnankyně Mesites a z každé rezervace mám provizi. Takže kdokoli jede přes Mesites na dovolenou automaticky podpoří nás jako misiónáře v Chorvatsku. Prvních 14 let misie jsem tady byla vlastně úplně bez prostředků, neplatila jsem si

zdravotní ani důchodové zabezpečení. Žili jsme jen z Jirkovy podpory, kterou dostával od nadace KMS. Mesites dělám pátým rokem. Před tím to dělala Heda Čepová, sestra z ČR. Já jsem to po ní převzala a jsem moc vděčná, že si takto

Káťa: Mě nastane po Novém roce pěkný kolotoč. Kromě běžných povinností v domácnosti a ve sboru, začne nová sezóna Mesites. Na Silvestra, mi úderem půlnoci začnou chodit desítky objednávek dovolené, které musím zpracovat.

můžu vydělat nějaké peníze, platit si zdravotní a sociální.

Čo charakterizuje vašu ponuku okrem pobytu pri mori?

Jirka: Filozofie je ta, že čeští a slovenští křesťané přijedou k moři, kvalitně si odpočinou a ještě budou pro domácí svědectvím. Mnozí majitelé si některé naše hosty tak zamilovali, že si s nimi dopisují, dokonce je byli navštívit v Česku. Vzniklo tak již spousta přátelství. Majitelé nám rok co rok vypráví, jak jim někteří z našich lidí přirostli k srdci. Jejich srdce se pak otevře pro evangelium, které pak s nimi sdílíme.

Čo vás čaká po Vianociach a v ďalšom roku doma a čo v zbere.

Takže dva měsíce práce u počítače dlouho do noci. Pak to trochu poleví.

Jirka: Příští rok sem za náma přijede několik týmů na výpomoc. Já se budu dál věnovat vedení sboru, budování vedoucích a nadsborové službě pastorům. Čeká nás minimálně jedna cesta do domovského sboru v Praze. Plánuji konečně dopsat knihu o sebepoznání. Jinak si myslím, jak už to tak v životě bývá, že nám jistě spadnou do klína nějaké nepředvídané výzvy a události o kterých teď ví jen Pán. Co bych si moc přál je, abychom příští rok museli napouštět bazén kvůli křtům 2-krát a abych mohl vedení sboru předat svému nástupci a být tak víc uvolněn pro nadsborovou službu. ■

**Ponuku na dovolenky pri mori
s kresťanskou cestovnou kanceláriou MESITES
nájdete na www.mesites.cz**

AZDA POSLEDNÉ VIANOCE

DANIEL PASTIRČÁK

Možno to bude takto: Je noc. Obyvatelia nášho domu šťastne spia. Iba ja bdiem. V mysli mám smutné obrazy z večerných správ. Rok čo rok to isté. Sú Vianoce, no smutní ďalej smútia, pijani ďalej pijú, manželstvá sa ďalej rozpadajú, deti ďalej unikajú do chemických rajov, chorí ďalej chorľavejú, hladní ďalej hladujú, ľudia ďalej umierajú, teroristi ďalej vybuchujú, vojny pokračujú...

Idem do chladničky, aby som prišiel na veselšie myšlienky. Ohrievam posledný zvyšok kapustnice. Modrý plamienok plynu vo mne prebudí mystickú náladu. Premýšľam o téme vianočnej kázne. Listujem v hlave. Mám v nej kopy osvedčených tém. Napríklad: Pastieri na poli a symfonický orchester anjelov. Polárna žiara od obzoru po obzor. „*Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj v ľuďoch zalúbenie*“. Pekné! Mohol by som kázeň nazvať: Vianoce – sviatky pokoja. Bolo by to originálne a vhodne by to podčiarklo hlavnú myšlienku. Čosi mi však nedá. V duchu si predstavujem uskrňajúce sa tváre mojich detí. Pokoja – to nemyslíš vážne. Za ich tvármi vidím všetkých tých falošných anjelikov vo sviatočne vysvietených výkladoch, ako poletujú medzi guľami a Santa Clausmi. Trhám v hlave všetky spomenuté strany.

Áno. Celé sme to pomotali. Vianoce nie sú o pokoji. Práve ten náš, vyzdobený, vyúdený pokoj nás beznádejne chráni pred nepokojom skutočných Vianoc. Nie sú snáď všetky vianočné príbehy, napokon, príbehmi o vyrušení – spiaci pastieri vyrušení polnočnými anjelmi – perzskí mágovia vyrušení hviezdou...

Možno o nich, o tých šialencoch, bláznivých mudrcoch, by som mal kázať. O ľuďoch nepokoja, o hľadačoch zmyslu bytia, ktorí opúšťajú bohatstvo, bezpečie domova a vydávajú sa na cestu púšťou za neznámou hviezdou. Vianoce – sviatky nepokoja – tak by sa to mohlo volať.

Nechám kapustnicu chladnúť na stole a ponáhlam sa k dverám. Treba otvoriť dvere, prebehnúť pavlačou a zbehnúť po schodoch dolu k počítaču. Myšlienky si treba zaznačiť kým sa nerozplynú.

No skôr ako sa dostanem k dverám, obklopí ma tma. Svetlo zhaslo. Vypadol prúd. Šmátram po kľučke. Chcem sa pozrieť na poistky. Nič pred sebou však nedokážem nahmatať. Obrátim sa dozadu (aspoň sa mi zdá že som sa obrátil). Urobím niekoľko rázných krokov. (Nie som si istý, či vôbec na niečo našlapujem.) Chcem nájsť okno, aby som sa pozrel, či v dome naproti svietia. Možno vypadla celá ulica. Neviem ho nájsť. Čo, ak to okno nikde nie je! Pobehujem tmou sem a tam. Na nič nenašlapujem, do ničoho nevrážam. Po chvíli to viem naisto. Nie je tu kuchyňa, chodba, ani izba, nie je ani dom naproti, nie je ani náš dom, nie je ani ulica, ani mesto... Nevypadol prúd. Vypadlo V Š E T K O.

Až teraz som si uvedomil to Ticho. Chvíľu som To nevedel ani pomenovať. Doteraz som nič podobné nezažil. Také ticho som ešte nepočul. Nikdy. Nepočujem nič, ani vlastný dych. Kladiem si jednu dľaň na hrud', druhú pod nos. No ani hrud', ani nos nie sú, kde by mali byť. Evidentne nedýcham. Tam, kde by som mal byť, nie som, hoci napriek tomu (ak sa nemýlim) S O M.

Zisťujem, že to neznáme, čo ma obklopuje, nie je tma, ale Svetlo. Teda, aby som bol presný, nie svetlo v bežnom zmysle slova. Nie svetlo hmoty, skôr svetlo vedomia. Ani svetlo vedomia nie, skôr Život. Život sám úplný, bezo zvyšku. Cítim ho na sebe ako nesmierny prúd bytia. Preniká všetkým. Úplne všetkým. Prameň, z ktorého som doteraz deň za dňom pil iba dúšok po dúšku, ma zaplavil. Topím sa v ňom. Vnímam ho priamo, ako neohraničenú záplavu Radosti, Hrôzy a Úžasu. Stretol som sa s Nekonečnom.

Odkryla sa predo mnou Skutočnosť. Hovorí. Slovo za slovom čistú pravdu. Každé slovo ma z niečoho vyzlieka. Napokon som úplne nahý. Obnažený pred pohľadom Toho, ktorý vidí. Je predo mnou, je za mnou, je okolo mňa, je vo mne. Múr medzi tým, čo je vonku a tým, čo je vo vnútri padol. Som neohraničený, bezbranný, vydaný napospas Pravde. Padli zo mňa všetky masky. Nič už nemožno skryť. Hlas. Ten hlas!? Je akýsi známy: Mój vlastný hlas? Spomienky, svedomie...? Hovorí veci, ktoré chcel dávno povedať. No doteraz nikdy nebolo dost ticha.

A vtedy to príde. V tom svetle totálnej Prítomnosti, úplne zaplavený Tebou zistím, že minulosť nikdy nepominula. Je tu. Všetko: každá vec ktorú som videl, cítil, myslel, chcel, všetko, čo som vykonal vnútram i telom. Takto som sa doposiaľ ešte nevidel – celý, nerozdelený sekvenciami času – dieťa, mládenec, dospelý i starec v jednej osobe. Čas sa rozplynul.

Teraz ťa vidím, Kriste. Priamo, tvárou v tvár. Aké zvláštne: Tvoja tvár sa neustále mení. Máš tvar tučného chlapca z našej triedy, vysmievali sme sa mu pre jeho maďarský prízvuk. Máš tvár chudobného príbuzného, večne ufrflaný, neznesiteľná povaha, možno preto sme jeho biedu prehliadali. Máš tvár spolužiakov, kolegov či príbuzných, tých ktorých som odsúdil, ktorými som pohŕdal, ktorých som ohovoril. Tvár chorých, umierajúcich, ktorých som vo svojom zhone za vetrom obišiel. Sú tu všetci. A oni všetci sú Ty.

Nepozeraj sa na mňa. Nepozeraj sa, Kriste, tými ich očami. Kam sa mám pred tým pohľadom skryť? Hudba svetla je ako smiech. Pred jej výsmechom sa scvrkávam ako sušená slivka. Prepadám sa do seba. Zostáva zo mňa iba NIČ. Bod bez rozsahu, obsah bez objemu.

A Ty si zrazu len jediná veľká rana. Otváraš sa. Vstúp! – šepkáš. (Alebo sa mi to iba zdalo?) Vstúp! Všetko je vyrovnané, všetko je zmierené. Vstúpim a ... Tam... Ste tam všetci milovaní i prehliadaní, hladní i sýti, chorí i zdraví, cudzinci i domáci, sudcovia i obvinení, obeť i páchatelia. Všetci sme v tej tragikomédii zohrávali raz tú raz onú rolu. Hra sa skončila. Rekvizity a masky sme odovzdali rekvizitárovi. Čas dohorel, láska sa zavŕšila. Začala večnosť. ■

SRDCE EDMONDO

ZUZANA MOJŽIŠOVÁ

Bolo jedno srdce a volalo sa Edmondo. Prišiel k nemu chlapec Adam a opýtal sa:
 „Môžem do teba vojsť? Niekedy sa mi zdá, že ma nikto nemá rád a ty tu len tak prázdno postávaš.“
 Edmondo bol rád, že si ho niekto všimol.
 „Pokoju do mňa vojsť, budem rád,“ povedal Edmondo Adamovi.
 Adam vchopil do srdca a bolo im spolu fajn.
 Potom sa objavila Eva a tiež sa chcela dostať do srdca. Edmondo súhlasil.
 O pár dní neskôr sa ozvalo jemné zatukanie na dvere. Edmondo otvoril. Pred srdcom stála štíhla siamská mačka s krásnym menom Asja.
 „Och, som šťastná, že ste ma vôbec počuli,“ mňaukla Asja. „Neviem klopať moc hlasno, mám na rukách také vankúšiky a tie vôbec nebúchajú,“ mačka otrčila labky srdcu rovno pod nos.
 „Mám vycibrený sluch, všetko začujem, milá Asja,“ ubezpečoval ju Edmondo. „Ideš ku mne?“ opýtal sa jej.
 „Smiem?“ nesmelo vrkla Asja.
 „Samozrejme.“
 Mačka vošla do srdca.
 Po nej zavítali Marienka, Janko, spevák Vincent, Kleopatra, dokonca krotký mäsožravý dinosaur – tyranosaurus rex.
 „A ty si sa sem ako dostal?“ pýtali sa ho.
 „Nestihol som vyhynúť,“ povedal tyranosaurus, vošiel dnu a bol nesmierne spokojný, že konečne má kde hlavu zložiť.
 Lenže to nebol koniec. Dokvitli aj Mária, Edita, Kveta, Riki, Miki. A kosačka. Tá stále len cez okienko do srdca nazerala, či sa tam tí vnútri dosť dobre majú. Edmondo sa trochu bál, aby ho neporezala. Keď kosačka konečne vošla dnu, splynula s ostatnými. S Adamom, s Evou, s Asjou, s Marienkou, s Jankom, so spevákom Vincentom, s Kleopatrou, s tyranosaurom, s Máriou, s Editou, s Kvetou, s Rikim aj s Mikim. Srdce Edmondo malo slasťný pocit, že je plné na prasknutie.
 Uprostred noci čosi zadunelo, zem sa chvela pod ťažkými krokmi obrovitánskeho tvora. Edmondovi stuhla krv v žilách, keď sa priamo pred ním zastavil obor veľký ako najvyššia hora a hromovým hlasom sa opýtal:
 „Pustíš ma dnu, srdce?“
 Edmondo sa chcel obrovi pozrieť do očí, kým mu odpovie, ale nedoviedel mu ani na gombíky košele.
 „Nemôžem,“ povedal smutne Edmondo. „Však by som pukol.“
 „Prosím,“ žadonil obor.
 „Si príliš veľký. Ak sa mi niečo stane, kam pôjdu všetci tí, čo vo mne sú? Kam by šla Asja alebo spevák Vincent?“
 „Prosiím!“ nedal sa odbiť obor.
 „No dobre,“ povedal Edmondo. Zavrel oči a snažil sa na nič nemyslieť. Dúfal, že ho to aspoň nebude priveľmi bolieť, keď do neho obor vojde a roztrhá ho. Edmondo bol statočný. Triasol sa síce, ale na obra sa milo usmieval:
 „Pod dnu.“
 „Ďakujem ti, srdiečko,“ šepol obor dojato a vkročil do srdca.
 Edmondo očakával bolesť, praskanie, trhanie, krik. Ale nič také sa neudialo.
 Aké prekvapenie!
 Srdce sa pozrelo dnu. Boli tam všetci. Aj Adam, aj Eva, aj Asja, aj Marienka, aj Janko, aj spevák Vincent, aj Kleopatra, aj tyranosaurus rex, aj Mária, aj Edita, aj Kveta, aj Riki, aj Miki, aj kosačka a aj – obor.
 „Vitaj medzi nami,“ povedal mu Edmondo. ■

eben ezer

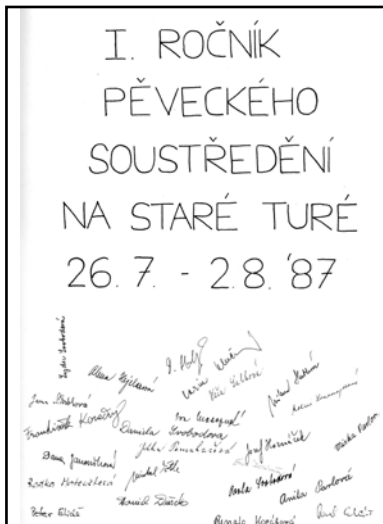
Pripravil: BOHUSLAV PIATKO

Foto: Ľ. BECHNÝ a ARCHÍVY T. MÁHRIKA a R. KRUPU

Keď Samuel prinášal Hospodinovi spaľovanú obeť, Filištínci napadli Izrael. V ten deň Hospodin spustil na Filištíncov veľké hromobitie, a tak ich zmiatol, že Izraelu podľahli. Nato Izraeliti vyrazili z Micpy, prenasledovali Filištíncov a porážali ich až po miesto poniže Bét-Káru. Vtedy vzal Samuel kameň, postavil ho medzi Micpu a Šén a nazval ho Eben Ezer a povedal: Až potiaľto nám pomáhal Hospodin. (1Sam 7, 10–12)

Všetky veci majú svoj vývoj a sled udalostí. Prvé roky 1986-1991 boli charakteristické nadšením, zápalom, odvahou a ochotou obetovať všetko pre spev a sústreďenia. Nemysleli sme na nič iné. Len byť spolu a spievať a spievať ... Možnosť inštitucionalizácie práce priniesla otázky rýdzo pragmatické. Jednou z nich bol i názov telesa. Pamätám sa, ako som pri čítaní Písma narazil na príbeh proroka Samuela, ktorý zápasil s nepríjemnými Filištíncami. Zakiaľ on obetoval Bohu, nepriateľ sa rútil na Izrael. Boh však zasiahol a veľkým zvukom prestrašil nepriateľa natoľko, že bol porazený. Samuel na pamiatku postavil na tom mieste kameň pripomenutia. Nazval ho Eben Ezer, čo znamená „kameň pomoci“. Spolu so Samuelom som prežíval pravdu jeho vyznania, že „až potiaľto nám pomáhal Hospodin“ (1 Sam 7, 12). Uvedomoval som si, že aj nám Boh pomáhal nielen počas totality, ale aj v časoch rodiacej sa demokracie. Kameň Eben Ezer sa pre mňa stal nielen svedectvom Božej vernosti včera, nielen miestom uctievania živého Boha dnes, ale aj jediným zdrojom nádeje pre zajtra. Moja manželka vzápätí prišla s návrhom, že či by práve Eben Ezer nemohol byť názov spevokolu. Návrh som posunul členom a tí to prijali.

(Tibor Máhrik)

Prvá strana kroniky

AKO SA TO ZAČALO

TIBOR MÁHRİK

Človek 20 storočia sa hrdil schopnosťami svojho politického, sociálneho či technického inžinierstva a aj teoretici zborového rastu na chvíľu uverili, že každé dielo sa musí podariť, keď človek veci dobre naplánuje a komplexne premyslí... Je to však len čiastočná pravda. Je dobre, keď človek múdro plánuje. Ale bolo by chybou sa domnievať, že iba to, čo človek naplánuje, sa uskutoční a iba tak, ako si to naplánoval... EE nevznikol ako dieťa vízie, ani ako výsledok brainstormingu, či zhmotnenie spojnice projektových trajektórií. Zrodil sa zásahom Božím. A niektorí sme boli pri tom.

Všetko sa začalo v roku 1986 na Starej Turej. V pondelok doobeda mi zazvonil v práci telefón. „Tibor, prosím Ťa, príď okamžite hore do modlitebne. Mám tu brigádnikov z Čiech a neviem, čo s nimi...“ – nalievavý hlas kazateľa a stavbyvedúceho v jednej osobe, Milana Jurča, bol dostatočným dôvodom vziať si deň dovolenky bez dlhšej diskusie. Vonku poriadne pršalo. Svah za modlitebňou neprístupný a takmer 20 mládežníkov najmä z Prahy, Tábora, Českých Budějovic a Kutnej Hory chodilo po modlitebni s energiou schopnou pohnúť zem. Nečakaná situácia. Zvolal som mládežníkov. Najskôr sme sa rozprávali. Potreboval som ich spoznať, aby som vedel otvoriť vhodnú biblickú tému pre spoločné štúdium. Medzitým zobrali gitary a spievali svoje piesne. To ma zaujalo. Spev bol pekný, kultivovaný. Niektorí zanútil druhý hlas. Pridal som svoj tretí. Všetci ožili. Tak som navrhol, aby dali ďalšiu pieseň. Aj tam sme trojhlas úspešne zvládli. Začali sa ma pýtať, ako sa tvorí tretí hlas... a vtedy mi to napadlo! Budeme celý deň spievať. Zjavne to všetkých zaujalo. Prešli dve hodiny, tri, štyri a my sme sústredene pracovali ponorení do tvorby tónu, techniky dýchania a umenia intonácie. Po večeri sa brat Jurčo brigádnikov spýtal, čo chcú robiť. Odpoveď bola jasná: „Zpívať!“ Ťahalí sme cez pol noc. Bol som nadšený a spokojný s výsledkom. Zvládli sme dve piesne z Taizé v štvorhlasej úprave. Ani som nevnímaval únavu. Iba obava, ako ráno cviknem na šiestu v Chirane, ma primáľala nočný nácvik ukončiť a zaveliť spať. Na druhý deň sa situácia zopakovala. Opäť pršalo. Zobral som ďalší deň dovolenky. V stredu som už zobral dovolenku do konca týždňa. Nadšeným spevákom som postupne nosil ďalšie piesne a kánony. Repertoár sa postupne rozrastal. Spievali sme viac ako 10 hodín denne. Navečer sa pridali niektorí staroturanci. V nedeľu malo byť výročie posviacky a bolo treba pripraviť program. Keďže som v tom čase už dirigoval miestny spevokol, spojil som sily. Neplánovaný spojený spevokol na slávnostnej bohoslužbe zaspieval niekoľko piesní a vzbudil pozitívny ohlas. Po obede sa brigádnici zbalili a odchádzali domov. Nadšenie a radosť zo

spevovania bola taká zjavná, že som nevedojak ponúkol spevákom myšlienku zísť sa o rok znovu, ale s jasným cieľom – spievať. Všetci súhlasili... Anita Pavlová z Tábora, Jana a Milena Skrbkovy z Prahy, Jana Mikulecká z Kutnej Hory, Ester Valešová z Č. Budejovic a ďalší mi slúbili, že pozvú aj svojich priateľov a o rok prídu znovu. Pamätám si, ako vedenie staršovstva zboru v Starej Turej bolo zmätené, keď som o rok žiadal zabezpečiť ubytovanie a stravu pre cca 30 spevákov. Pýtali sa: „Kto príde?“ „Neviem“ – odpovedal som. „Kolkí a odkiaľ prídu?“ „Neviem“ – bola ďalšia odpoveď. „A vieš, či prídu...?“ „Slúbili pred rokom...“ Príliš veľa neistoty na reálny management. Príliš veľa neznámych pre prípravu logistiky. Ale aj o tom je cirkev. O viere a nádeji. Kazateľ Milan Jurčo však miloval risk a mal pre odvážne projekty dostatok citu a vôle. Podporil ma. V ten piatok roku 1987 sestra Sadloňová robila segedínsky guláš pre 30 spevákov. Do soboty večera nás bolo 25. Väčšina z Čiech a Moravy. Zo Slovenska sa pridali Jožko Hornáček z Bratislavy, Michal Tóth z Prievidze, Peter a Pavel Eliášovci zo Starej Turej, Marienka Kolesárová z Prešova a ešte zopár nadšencov. Dost' na to, aby som si pripravil repertoár a rozmnožil partitúry pre každého.

Druhé stretnutie

Teleso sa nerodilo konkurzným výberom. V tom bola sila aj slabosť. Slabosť v tom, že bolo treba pracovať s hlasovým materiálom, ktorý bol k dispozícii, a tomu prispôbiť systém práce i výber repertoáru. Na druhej strane tu bola sila duchovného spoločenstva tých, ktorí prišli na týždeň spevu. Vekový rozptyl 15–25 rokov dával tušiť, že ak sa položia solídne základy, táto skupina mladých ľudí môže niečo spolu dokázať. Okrem tvrdej práce na speve sme mávali hlboké rozhovory, premýšľania nad Písmom a pravidelné modlitby. Usilovali sme sa o jednotu v tom, že budeme spievať o tom, v čo veríme a budeme veriť v to, o čom spievame. Posolstvo evanjelia vyjadrené rečou hudby a poslanie evanjelizovať spevom a svedectvami sa tak stalo základom genetického kódu telesa a práca na

Zo stretnutia v Leviciach 1989

kvalite spevu a interpretácie zborových skladieb zmyslom našich stretnutí. Systematická práca prinášala viditeľné ovocie a repertoár sme mohli postupne rozšíriť nielen o černošské spirituály ale i náročnejšie polyfónne skladby. Pribudol Clemens non Pappa, Mozart, Handel, Bach, Di Piazza, Černošský, Luis De Victoria, Palestrina, Verdi... Zvládnuť kvalitne zborové umenie á-capella sa stalo metou, ku ktorej som viedol teleso nielen výchovne, ale aj prakticky, krok za krokom.

Historický zlom

Týždenné letné spevácke pobyty sa stali pojmom medzi mladými v Čechách i na Slovensku. Postupne sme sa stretli v Leviciach, Bratislave, Prešove, Pribylíne... Sami sme si varili, sami si zabezpečovali logistiku, sami si všetko financovali. Výsledky práce sme ponúkli nielen v priestoroch bezpečia našich modlitební, ale tiež inkognito v rôznych kostoloch ako súčasť liturgie eucharistickej slávnosti. Najmä piesne Taizé sa tešili veľkému úspechu. Počet česko-slovenských účastníkov postupne narastal. November 1989 otvoril nové možnosti. Začali sme koncertovať v kúpeľných domoch, zámkoch, festivaloch, organizovali sme výchovné koncerty na školách. Naše programy boli pretkané vlastnými príbehmi, ktoré korešpondovali s hudobným posolstvom. V lete 1990 sa nás zišlo 63. Bývali sme v Pribylíne v mlyne a nacvičovali v miestnom evanjelickom kostole, kde sme v nedeľu mali aj koncert. Vzhľadom na rastúci počet záujemcov som sa rozhodol o rok spraviť letné sústreďenia dve. Česká RCB promptne zareagovala a zorganizovala sústreďenie v Horní Krupé, kam prišlo cca 35 mladých spevákov. Sústreďenia sa zúčastnil aj Bohumír Toušek. Nadviazal na týždenné sústreďenie a zrodil sa zbor *Ejffatha*. To isté leto som mal ďalšie sústreďenie v Prešove, kam prišlo do 40 mladých. Rozhodli sme sa prácu inštitucionalizovať. Ešte ten rok sa zrodil Eben Ezer a prijal formu občianskeho združenia. O rok neskôr, keď politické špičky rozdeľovali republiku, už samostatne fungovali oba spevokoly. ■

PRÍBEH EBEN EZER

Besedu viedol a redakčne spracoval
BOHUSLAV PIATKO

Príbeh tohto kameňa ma fascinuje odkedy som sa o ňom dozvedel. Aj keď v preklade je to „kameň pomoci“, pre mňa je to „kameň vďaky“ – „potiaľto bol s nimi Hospodin“. To v tom prvom, biblickom príbehu. Ale je to aj „kameň viery“, lebo aj odtiaľto bude s nami Hospodin, ako ukazuje druhá časť príbehu, ktorý sa už viac ako dve desaťročia odohráva pred našimi očami. Príbeh speváckeho zboru Eben Ezer. To, ako vznikol, ako slúži a čo všetko a akým spôsobom koná, je pre mňa motorom, ktorý ma poháňa pri tvorbe Dialógu od jeho založenia. Pokiaľ je a bude s nami Hospodin, prežijeme.

Pokúsime sa vám dnes priblížiť príbeh spevokolu Eben Ezer v rozprávaní „ebeňákov“. Pozvanie prijali **TIBOR MÁHRIK**, zakladateľ, **RADKO KRUPA**, duchovný, **LENKA BOROŠOVÁ**, ktorá spieva v zbere prakticky od jeho začiatku a **MILAN MASIARIK**, súčasný dirigent.

Po Tiborovom úvode sa možno ani nemusíme osobitne venovať dávnej minulosti vzniku zboru...

L. Borošová: Ak môžem, ja by som sa predsa len vrátila do predhistórie, teda do obdobia pred vznikom slovenského zboru Eben Ezer. To sme sa ešte tak nevolali, ale tam sa položili základy všetkého, na čom Eben Ezer stojí dodnes. Pre nás, ktorí sme zažili prvotné obdobie – spoločné fungovanie Čechov, Moravákov a Slovákov – bolo úžasné, tak v rovine spievania, ale predovšetkým v rovine duchovnej a v oblasti ľudských vzťahov. Tam vládla až neskutočná atmosféra. Nehovorím, že potom nebolo dobré, ale bolo to už iné.

Dobre, tak zostaňme na chvíľu v predhistórii. Ale to sa musím spýtať Tibora Máhrika, ktorého poznám ako absolventa technickej univerzity: Čo ta priviedlo k tomu, aby si založil spevácky zbor?

T. Máhrik: Základ je v detstve, otecko bol učiteľ hudby, dlhoročný zbornajster. Už na škole som študoval spev a klavír, potom boli súkromné kurzy spevu a dirigovania. Viedol som vokálne trio, dirigoval som gymnaziálny zbor... Takže technika? Popri hudbe...

Lenka, prerušili sme ťa, ponor sa teda do pamäte...

L. Borošová: Ja som sa pripojila na stretnutí v Pribyline, kam ma pozval Tibor Máhrik. Nepoznala som tam prakticky nikoho, okrem brata. Bola som tesne po maturite...

T. Máhrik: ...musím ti do toho skočiť, lebo okrem speváckeho účinkovania si sa neuveriteľne zapísala do histórie Eben Ezeru hneď na prvý raz. Lenka s bratom totiž prišli na sústredenie na Wartburgu. Kto si pamätá, vie, že to bol modrý „kombík“, a tak zabezpečovali a vozili nákupy pre celý vyše 50-členný zbor. To bývala aj 500 rožkov denne a všetky potraviny pre túto partiu a nielen to, zobrala si na starosť (okrem speváckych nácvikov) aj kuchyňu.

L. Borošová: No, ale ako som si ju zobrala na starosť? – Uprostred sústredenia potrebovala odísť kuchárka a Tibor jej povedal: Daj to Lenke. Dodnes nepochopím, ako to Tibor, doslova „prorocky“ vycítil, že to zvládnem. V živote som pre 55 ľudí v poľných podmienkach nevarila...

T. Máhrik: ...zachránila si vtedy budúci Eben Ezer...

L. Borošová: ...naozaj mi vtedy Pán Boh pomohol a dal mi pomocníkov, s ktorými sme to nejako zvládli. No dôležité je iné: Vtedy

a tam začali vznikať, ako vždy v ťažkostiach, priateľstvá, ktoré pretrvávajú do dnes. Keď sa stretneme aj po desiatich rokoch, pokračujeme tam, kde sme minule skončili. Na tento pobyt nikdy nezabudnem. Nielen kvôli kuchyni a spevu. Z každého národa prišlo čosi osobitné, čo prezentovali účastníci na stretnutí. Česi boli spoločenský, žoviálni, skôr pragmatický, stáli nohami na zemi. Moraváci, najmä z Těšínska, vniesli do spoločenstva skôr duchovný rozmer. Oni kedykoľvek pokľakli a povedali: Podme sa modliť. Slováci boli nabití emotívnosťou, spontánnosťou, ktorá nesmierne pomáhala pri vytváraní vzťahov.

T. Máhrik: Vznikli tam, dnes už medzinárodné vzťahy, ktoré pretrvali. Ale tie roky boli typické aj tým, že sa neustále menilo zloženie z pohľadu zastúpenia zborov. Na stretnutí v Leviciach mali prevahu účastníci z Brna, o rok na to prišlo 15 ľudí z Těšínska, ale „Brňákov“ bolo menej, inokedy obsadili speváci z Prešova a Bardejova jeden vlakový vozeň, v ďalšom období zase vládli Leviciania. Samozrejme, bol to obrovský problém pre dirigenta, zakaždým nacvičovať s novými ľuďmi, ale na druhej strane to bolo úžasné sledovať, ako táto práca spájala zbory. A to bola ▶

TIBOR MÁHRİK
(Zakladateľ spevokolu (1986, od r. 1991 OZ Eben Ezer), dirigoval a viedol ho do roku 2001, v súčasnosti podpredseda RCB a kazateľ zboru CB v Žiline.)

potrebná duchovná mobilizácia viery pre mladých ľudí v časoch totality, ktorá sa prenášala do jednotlivých zborov.

Bolo твоjím zámerom od začiatku, keď ste na Starej Turej len „vyplnili čas“, vytvoriť zbor, ktorý bude účinkovať aj verejne?

T. Máhrik: Myslím si, že áno. Hneď na prvom stretnutí sa ukázalo, že sú to veľmi schopní mladí ľudia a že by bolo hriechom nechávať také talenty zastrčené v kúte. Boli to také farby hlasov, s akými som sa pri svojej predchádzajúcej práci nikdy nestretol. Takže mi bolo hneď jasné, že ak bude ochota učiť sa a pracovať na sebe, tento zbor má potenciál prehovoriť minimálne na úrovni Slovenska.

Lenka, čo ťa udržalo v zbore – kvalitný repertoár a úroveň zboru, alebo hrala úlohu aj duchovná atmosféra, v ktorej sa robilo?

L. Borošová: Celé roky to ide ruka v ruke. Nemožno oddeliť jedno od druhého, ale určite prvotným motívom bol a je spev. Spev je veľký dar od Pána Boha a slúžiť spevom je úžasné. Keďže sme boli všetci veriaci, je len prirodzené, že s láskou k spevu sme pestovali aj lásku

k Bohu. Noty a Biblia boli nedeliteľnou súčasťou tohto života.

R. Krupa: Spev a duchovné spoločenstvo sú dve nite, ktoré sa vinú celou históriou Eben Ezer. Boli na začiatku a sú dnes. Toto spojenie je veľmi prospešné, lebo chtiac-nechtiac medzi týmito dvoma nifami sa vytvára isté napätie, ktoré nás posúva. Eben Ezer je o spievaní, ale nielen o spievaní. Eben Ezer je o spoločenstve, ale nielen o spoločenstve. Myslím si, že keby sa jedna z týchto nít pretrhla, Eben Ezer by zanikol.

Dobre, že si sa ozval, lebo už som ťa chcel „vyvolať“. Viem, čo sa skrýva za pojmom spevák, speváčka, duchovný v cirkevnom zbore, ale neviem celkom dobre, čo je duchovný v speváckom zbore, ako som si tvoju funkciu prečítal na vašej webovej stránke?

T. Máhrik: Nebudem odpovedať za Radka, ale na vysvetlenie, ako k tomu došlo. Keď sa práca rozrastala, bolo nad silu jedného človeka byť dirigentom, organizátorom, zásobovačom, manažérom, duchovným... To sa jednoducho nedalo zvládnuť. A ja som sa chcel predovšetkým venovať hudobnej výchove, nácviku repertoáru a koncepcii celej práce. Išlo o spoločenstvo veriacich ľudí s rôznorodým duchovným životom, a to bola druhá, veľmi podstatná charakteristická črta našej komunity, ktorú sme nemohli zanedbať. Každý dobrý vedúci veľmi rýchlo pochopí, že kvalitnú prácu pri rastúcom diele môže odvieť iba s tímom ľudí, na ktorých postupne deleguje úlohy.

R. Krupa: No, a v tom tíme pripadlo zabezpečovať duchovný program pre členov Eben Ezer mne. A tým je aj zrejme, čo je mojou úlohou. Ale, vrátim sa aj ja na začiatok. Ja som sem neprišiel so žiadnou osobitnou ambíciou. Na prvom stretnutí som bol v Prešove. Rodičia išli do Michaloviec, a tak ma ráno vysadili v Prešove na skúšku s tým, že keď sa večer budú vracáť, tak ma vyzdvihnú. V ten večer som sa s nimi nevrátil. Zostal som dodnes. Duchovnou i umeleckou autoritou bol jednoznačne Tibor. A potom to už bolo tak, ako bolo

povedané. Prvým duchovným bol Dušan Jaura a po ňom som to prebral ja. Takže – duchovný spevokolu zabezpečuje duchovný život tohto spoločenstva, čiže, viac ako ostatní myslí na to, že je tu aj duchovný rozmer spoločenstva.

T. Máhrik: Ide o „dušpastiera“, ktorého úlohou je vytvárať prostredie dobrej duchovnej atmosféry, konkrétne, aby organizoval modlitby, aby zabezpečoval rozjímania nad Slovom Božím. V tých prvých rokoch sa každý večer rozoberala nejaká vážna téma, nad ktorou sme sa zamýšľali a sme o nej rozprávali. Takže „duchovný spevokolu“ postavil program duchovného života na celé sústredenie, tak ako ho postavil dirigent v oblasti nácviku spevu. Vznikli tak zvláštne príležitosti na rozprávania o zborových, teologických i spoločenských témach. Schádzali sa mladí z celej republiky, či už vtedajšej Česko-Slovenskej, alebo dnešnej Slovenskej a každý prinášal svoj osobitný pohľad na problémy a udalosti. Silná inšpirácia a podnety.

Dirigent Milan Masiarik asi čaká, kým sa dostaneme do

MILAN MASIARIK (Na Konzervatóriu v Žiline študoval cirkevnú hudbu (organ a dirigovanie). V tomto odbore pokračoval i na VŠMU v Bratislave. Od roku 2004 sa venuje zborovému dirigovaniu. V tom istom roku začal vyučovať dirigovanie na Cirkevnom konzervatóriu v Bratislave a súčasne prevzal vedenie Komorného zboru cirkevného konzervatória. Manažér v nadnárodnej spoločnosti.)

jeho čias, aby sa mohol zapojiť, ale, aj keď sa to možno bude zdať, že sa nedrží časovej osi, rád by som ťa zapojil do príbehu, aj keď sme ešte v minulosti. Ty si nastúpil do rozbehnutého vlaku, a to rovno do rušňa... Ako a prečo?

M. Masiarik: Rád som mlčal a počúval, lebo mnohé detaily sa tu dozvedám po prvý raz. Takže som bol vďačným počúvajúcim... A ako som nastúpil? Študoval som na VSMÚ a ozval sa mi Ivan Šiller, že diriguje istý zbor, ale on končí a hľadajú dirigenta. Spýtal som sa na program a odpovedal mi, že práve robili Mozartovo Rekviem. Rekviem je pre mňa viac ako obyčajná skladba, zažiť Rekviem je snom každého dirigenta. A tak som na stretnutie s Eben Ezerom pristúpil.

Čiže, impulzom a lákadlom na nastúpenie do vlaku bola hudba?

M. Masiarik: Presne tak. Nastúpil som do už vymedzenej funkcie, tak ako ste to spomínali pred chvíľou – viesť spevokol po hudobnej stránke. Treba povedať, že ja som mimo spoločenstva Cirkvi bratskej, pochádzam z katolíckeho prostredia,

LENKA BOROŠOVÁ

Po skočení strednej školy pracovala s mentálne a telesne znevýhodnenými ľuďmi. Po skočení vysokej školy pôsobí ako vychovávateľ-terapeut v DSS v Bratislave. V zbere CB v Bratislave je zodpovedná za duchovné vyučovanie detí od 6 do 11 rokov.

a tak mi vyhovovalo, že Radko mal na pleciah duchovný život zboru.

Vy ostatní, ako ste prijali Milana ako človeka, ktorý nie je z evanjelického prostredia?

L. Borošová: Ja beriem Milanov príchod ako ďalší dar od Pána Boha a potvrdenie princípu ekumenizmu, ktorý sme od začiatku považovali za dôležitý a v prítomnosti spevákov takmer zo všetkých kresťanských cirkví počas tých rokov aj naplňali. Cez Milana a jeho manželku Lenku sme sa učili vnímať a cítiť si iný typ zbožnosti ako je náš, a to je požehnanie. Milan je pre mňa dirigentom, ktorý pracuje veľmi osviežujúcim a prítiažlivo tvorivým spôsobom. Je „osloviteľný“ aj pre mladú generáciu, čoho dôsledkom sú stále noví speváci v našom zbere.

Milan, ako sa cítiš v tomto, prevažne evanjelickom prostredí?

M. Masiarik: Necítim sa ako cudziniec, takže mi to vyhovuje. Poviem jednu príhodu zo Starej Turej, keď sme tam boli spievať na 20. výročie vysvätenia modlitebne. Keď sme dospievali, oslovila ma jedna staršia pani: A ty, odkiaľ že si? Povedal som, že zo Žiliny. Asi si myslela, že zo Žilinského zboru CB, a tak sa vyzvedala, že „koho“ som a dozvedela sa, že som katolík, na chvíľu sa zamyslela a povedala: Zato nič, aj tak to bolo dobré. (smiech)

Rád rozprávam túto úsmevnú historiku, lebo nás všetkých charakterizuje takých, akí sme. Ja sa veľmi dobre cítim medzi ľuďmi, ktorí sú otvorení, majú jasné názory a dokážu o nich diskutovať. Verím, že zo začiatku to nebolo úplne ľahké, prijať ma medzi seba a rešpektovať takého, aký som, či už ako človek, alebo tým, že nepatrím do Cirkvi bratskej. V každom prípade dnes platí to, čo je napísané – príde čas, keď sa budeme klaňať v duchu a pravde, tak možno ten čas pomaly prichádza a možno nie je úplne dôležité, či je niekto katolík alebo protestant, dôležité je, že všetci vyznávame toho istého Krista. A v Eben Ezer je to kľúčové pre nás všetkých.

Eben Ezer funguje dve desaťročia, speváci z rôznych kútov

RADOSLAV KRUPA

(Absolvent magisterského štúdia anglického jazyka na PF UK v Bratislave a magisterského štúdia v odbore kazateľstvo evanjelických cirkví na KTK PF UMB v Banskej Bystrici. V spevokole Eben Ezer spieva od roku 1992. V rokoch 2002 – 2005 pracoval ako tajomník pre mládež v Cirkvi bratskej. V súčasnosti špecialista ľudské zdrojov v IBM ISC.)

Slovenska (pôvodne z Česko-Slovenska) sa občas zídu a zrazu koncert na profesionálnej úrovni. Ako sa to dá?

T. Máhrík: Na ilustráciu poviem niečo z roku 1986: Celý rok som pripravoval program, repertoár, metodiku práce..., aby som na prvom nácviku prežil hlboké rozčarovanie. Skladby, ktoré som pripravil, boli nad naše sily. Celú kopu nôt som mohol odložiť stranou. Prišli totiž ľudia, nadšenci, ktorí väčšinou viac chceli ako vedeli. Niektorí nepoznali ani noty. Mnohí mali problémy s intonáciou. Málokto mal skúsenosť so zborovým spevom a repertoárom, o ktorý mne išlo. Musel som sa vrátiť k úplným základom: dýchanie, posadenie tónu, intonácia, vokálna kultivovanosť a porozumenie zborového umenia a hudby v širšom kontexte. Napriek tomu sme zvládli niekoľko kánonov, zopár piesní z Taizé, niektoré piesne z repertoáru bývalého mládežníckeho spevokolu z Bratislavy. To, čo však bolo nad očakávanie, bola nasadenosť ľudí, ochota pracovať až do noci a zápal pre vec. Keď som sa po ▶

12 hodinách cvičenia, keď už bolo treba ísť spať, spýtal – tak, čo ideme robiť, odpoveď znela: Spievať.

R. Krupa: Teraz sa stretávame 4–5-krát ročne. Väčšinou cez víkendy. A zavretí cvičíme od rána do večera. A tak 2–3-krát do roka tieto stretnutia spájame s koncertnými vystúpeniami.

Stačí vám tých niekoľko stretnutí a trúfate si na verejné koncerty?

Veď nevystupujete len v zboroch.

T. Máhrlik: Spevokol priebežne hľadá nové formy práce. Na začiatku to boli týždenné stretnutia raz ročne, kde sa repertoár v zásade navcíčil. Potom sme pridali 4 víkendové sústredenia, neskôr bolo v jednotlivých zboroch viac spevákov, preto mohli cvičiť v zboroch. To bolo veľmi náročné, nie všade boli obsadené všetky hlasy, nie všade sa našiel človek, ktorý by to viedol a organizoval. Ale už v roku

existujú nahrávky na Youtube, tak využívame aj tie.

Tibor, predstavoval si si niekedy, že tento zbor bude raz spievať aj Mozarta a ďalších, teda nielen duchovné piesne, ale aj tzv. svetskú hudbu?

T. Máhrlik: Aj v súčasnom aj v minulom repertoári bola vždy len duchovná hudba. Či to bol Mozart, alebo Taizé...

M. Masiarik: Tibor, ďakujem... takto by som určite reagoval aj ja...

L. Borošová: ...podpisujem sa aj ja!
T. Máhrlik: Po tých „kánonových“ začiatkoch sme postupne siahli po klasike – Bach, Mozart a zaradili sme aj diela ďalších svetových autorov. Výber musel zohľadniť možnosti telesa ale obtiažnosť narastala. Keď sme navcíčovali *Magnum Mystérium*, trvalo nám vyše roka, kým sme so skladbou vyšli von. Nároky rástli a v nejednom prípade presahovali dovtedajší horizont spevákov zvyknutých spievať len

kálom, ale vážnejším vokálnym dielam Bacha, Mozarta, Palestrinu... A v tomto smerovaní som mal vynikajúcich spojencov nielen v Radkovi a Lenke. Dirigent, ktorý nemá spojencov v zbere je strategický. Títo spojenci boli nadšení speváci ochotní spoznávať nové, čo aj ostatných hnalo dopredu, stále ďalej a vyššie. V roku 2000 sme prvý krát otvorili myšlienku spievať *Se-dem Kristových slov na križi* spolu s orchestrom... Keď prišiel Ivan Šiller, bol už zbor na takej výške, že si mohol dovoliť spomínané *Requiem* a posunul zbor ešte ďalej. Milan ho našiel opäť v ďalšej polohe, takže si mohol dovoliť zaradiť do repertoáru skladby, ktoré sú novou výzvou pre spevákov:

Celkom by som pochopil, keby takýto rast zaznamenalo stabilné teleso, kde sa speváci menia len okrajovo, ale tu dochádzalo k úplne generačným a prakticky neustálym zmenám?

M. Masiarik: Tibor to už naznačil – ono sa to naozaj dostane na nejakú úroveň a človek by čakal, že sa od nej odrazí ešte ďalej. A zrazu facka – ľudia sa vymenia a úsilie akoby vyšlo nazmar. Niekedy sa to vráti aj o krok-dva späť.

Nie je to frustrujúce?

M. Masiarik: Odpovedám kladne, je. Ale to na veci nič nemení. Hudba je môj život a do istej miery je aj súčasťou života členov spevokolu. Jednoducho ideme ďalej. Ja by som sa ešte predsa len trochu vrátil k tomu rozdeleniu hudby, ako si ho vo svojej otázke naznačil na duchovnú a svetskú. Ľudia často vnímajú hudbu tak, že toto je klasika, toto je aktuálna hudba, toto sú chvály... treba si však uvedomiť, že klasickú hudbu už overil čas a skrýva v sebe nesmierne bohatstvo a nesie v sebe úžasné duchovné poslanstvo. Mnoho ľudí ju odmieta, alebo zaraďuje medzi to, čo nemusia. Je to skôr z nevedomosti, ako preto, že by sa im nepáčila. Len čo ju človek začne trochu vnímať, nájde bohatstvo, ktoré sa v nej skrýva a nájde aj duchovný rozmer, ktorý na povrchu len zdanlivo nevidno. Na VŠMÚ som chodil k profesorku Juhaňáčkovej a ona mi hovorila: Milan, ja ti otvorím dvere, ale ďalej

Nácvik tenorov

1995 niektorí IT ľudia (napríklad Michal Tóth) snívajú o tom, ako by sa dala využiť MP3 technológia, keď sa nahrá skladba v inštrumentálnej podobe, kde možno „vytiahnuť“ hlasitosť hociktorého hlasu a človek môže navcíčovať doma sám. Ako to z dialky pozorujem, myslím si, že to už „frčí“.

R. Krupa: Samozrejme, to už ide naplno. Okrem toho, máme webovú stránku, kde si speváci sťahujú noty a kto vie zahrať, tak si to vytuká a môže cvičiť doma aj mimo sústredení. Využívame aj MP3 a ak

chvály, alebo bežnejšie piesne na zborových slávnostiach... Čím, samozrejme, tento žáner nepodceňujem.

Čo vás viedlo k takémuto výberu skladieb? Veď do zborov to nebolo veľmi treba?

T. Máhrlik: Chceli sme ísť hudobne stále ďalej. K umeniu zborového spevu patrí aj iný repertoár, ako je spievanie spoločných nábožných piesní. Nepoznám evanjelický zbor, ktorý by sa venoval nielen gopelovej hudbe a muzi-

už musíš ísť sám. Ona mi tie dvere naozaj otvorila, ukázala, čo hudba môže byť a kto to raz zažije, už nemôže bez nej existovať. Je to ako droga. Takže – frustrácia tu je, ale určite nepreváži to, čo nám dáva nacvičovanie nových skladieb a hľadanie a vnímanie duchovného odkazu hudby, ktorou otvárame my dvere iným.

L. Borošová: Žili sme Mozartom 4 roky. Keď som prvýkrát počúvala druhú časť „Kyrie...“, tak som Ivanovi povedala, že sa musel zblázniť, keď od nás chce, aby sme to zaspievali. Boli sme presvedčení, že to nikdy nemôžeme zaspievať. Ak hovorím, že sme mnohí Mozartom žili, tak to myslím takmer doslova. Doma sme cvičili, študovali sme jeho život, zaoberali sme sa ním ako osobnosťou, človekom. 4 roky sme sa snažili uchopiť tú skladbu v celej jej šírke a hĺbke, až som mala pocit, že si vytváram 3D-zážitok, nič ploché, nič povrchné. To nebolo – zaspievať noty, to bolo zaspievať Mozarta. Ja som vtedy zažívala raj na zemi, to obdobie malo taký hlboký duchovný rozmer pre nás všetkých, že to nenahradí nič. Ivan Šiller prišiel s postojom: Robme hudbu najlepšie ako vieme, a to nás vychovávalo.

T. Máhrik: Myslím si, že každý dirigent, ktorý pracoval v Eben Ezer vydával zo seba maximum. Prečo? Lebo Pánu Bohu máme obetovať vždy to najlepšie. A to isté bolo aj z druhej strany – aj členovia zboru išli naplno. A mnohí dosiahli takú úroveň, že by sa spevom aj uživil. Spomínam si na jeden koncert v chráme v Brne, kde sme zaradili aj madrigaly. Keď sme skončili, tak nás pred kostolom zastavila skupina Talianov a požiadala nás, aby sme ešte zaspievali a hovorili (dva z nich boli profesionálni hudobníci), že nechápú, ako môžu Slováci – rozumej nie Taliani – tak kvalitne a s takým emocionálnym nasadením zaspievať ich madrigaly. Povedali sme si, že chceme rozdávať dobré a krásne veci nielen v cirkvi, ale všade. Veď dary, ktoré dáva Pán Boh sú na to, aby slúžili a aby robili život krásnym a požehnaným.

V spevokole sa menili dirigenti. A prinášali svoje pohľady, iné predstavou o smerovaní,

v porovnaní s tým, kam ste boli nasmerovaní vy? Ako ste to zvládali?

L. Borošová: Prvú zmenu sme prežili, keď odchádzal Tibor Máhrik. Tá bola najťažšia. S Tiborom sme prežili dlhé roky, ťažké roky a prežili sme za ten čas veľmi veľa. Veľa požehnaní, radosti, ale aj slz. Potom prišiel Tadek Danel z Těšínska a bola to pre nás výzva. Bol to úplne iný človek ako Tibor, mal k ľuďom úplne iný prístup, odlišný od toho, na čo sme boli zvyknutí... Ale aj tieto zmeny boli pre nás požehnaním. V každom období sme sa snažili nájsť to, čo nám Pán Boh pre to konkrétne obdobie ponúka. Eben Ezer bol pre nás miestom duchovnej a duševnej oázy a mal dosah aj na život v cirkevných zboroch. Napríklad, keď sme sa vrátili z turné v Srbsku, tak to bol taký silný zážitok, že sme sa v Bratislave začali stretávať ako skupina mládeže. To bolo v období, keď sa bratislavskom zbere mládež pra-

Na rozlúčkovom turné, koncert v Znojme

videlne nestretávala... Za dva roky s Tadekom Danelom, sme zažili nádherné chvíle, keď sme spievali so sprievodom orchestra a produkovali hudobno-dramatické diela, ako *Velkopáteční kantáta*, či skladby J. J. Rybu. Tam tiež vznikli priateľstvá, ktoré pretrvávajú dones

T. Máhrik: Po tomto turné mnohé speváčky vstúpili do profesionálnych či dobrovoľníckych misijných organizácií... a mnohí ďalší spravili iné vážne duchovné a životné rozhodnutia. Spomínam si na Ivetu Novotnú, ktorú sme krátko po ►

Spomienka Tibora Máhrika, ktorú poslal mimo besedy:

ROZLÚČKOVÝ KONCERT

Po mojom odchode z Levíc do Žiliny (1998) nastalo nové obdobie v mojej službe. Vedenie mladého zboru, ktorý prešiel od svojho vzniku (1991) neľahkým obdobím vnútorného vývoja a dozrievania, vyžadovalo koncentrované úsilie nielen moje, ale celej rodiny. Zápas o identitu práce a biblické ukotvenie rodičov sa štruktúrou zboru mi zobral všetky sily i rezervy. Musel som sa rozhodnúť. Po troch rokoch modlitieb som sa v roku 2001 rozhodol službu dirigenta ukončiť. Môj rozlúčkový koncert v chráme obrátenia Pavla v Žiline som prežíval s pohnutým srdcom. Bolesť z toho, že sa naše cesty rozchádzajú striedala úžasná vďačnosť za prežité roky plodnej a zmysluplnej práce, ktorú sme z milosti Božej smeli prežiť. Za tie roky sme videli neviditeľnú Božiu ruku konať viditeľným spôsobom. Som Mu vďačný za to, že som také niečo mohol vidieť a zažiť. Samozrejme, dôvody ukončenia služby v Eben Ezer všetci nepochopili a niektorí môj odchod ani neprijali. Ale ak Boh zavolá, nie je dobre neposlúchnuť. Poslal ma do Žiliny a mal pre mňa iné poslanie. A ja som poslúchnuť chcel. Aj keď to veľmi bolelo. Jazyky dodnes boľia. Ale bolesť, takáto bolesť, otvára oči pre duchovné veci, ktoré inak nie je možné uzrieť. Inak – dodnes mám sviečku, ktorú som dostal na rozlúčku. Zapálím si ju každé Vianoce. Zavriem oči a vidím tváre mojich spevákov... snehovú metelicu v Hanušovciach... svadby i pohreby, na ktorých sme spievali. Vidím náš nočný koncert na kolonádnom moste v Piešťanoch, ale aj šokované tváre turistov, ktorým sme spievali v lanovke na horu Santis vo Švajčiarsku... počujem silu štvorhlasého brumenda pri colnej kontrole na maďarských hraniciach, keď sme krátko po bombardovaní Srbska niesli pomoc našim rodákum na dolnú zem... Na to sa nedá zabudnúť. Soli Deo Gloria! ■

smrti manžela pozvali spievať do Eben Ezer a spievala spirituály, ktoré si často sama uvádzala. To bola sila tak pre ňu, ako aj pre ostatných. Dodnes si jej svedectvo pamätám, lebo spievať o tom, že „túžim prekročiť na druhý breh rieky“ pol roka od smrti manžela... to bola sila!

R. Krupa: Začnem posledným dirigentom. Pri výmenách je vždy otázka: Vyjde to, nevyjde...? Dobrí dirigenti nerastú na stromoch a Mi-

u Ivana Šillera a rozprávali sme sa o tom, čo by si predstavovali oni, hovorili sme o mojich predstavách. Spomínam si, že som vtedy hovoril o jednej svojej vízii – spojenie spevu s javiskovým pohybom, aby sme zapojili aj ďalšie zmysly poslucháčov. Alebo vokálno-inštrumentálne skladby – neskôr sme tak urobili *Korunovačnú omšu*. Bolo veľa projektov. Niektoré vyšli, iné sa nepodarili v podstate aj preto, o čom sme hovorili – pri-

zovať svoje vlastné nápady a idey. Myslím si, že sa naše názory na smerovanie a produkciu zboru veľmi zblížili. Je zaujímavé, že Milan je úspešným manažérom v nadnárodnej spoločnosti. Nebýva časté spojenie manažéra s hudobníkom a dirigentom.

T. Máhrlik: Každý zbor, ktorý vyzrel, by mal byť schopný pracovať s rôznymi dirigentmi. To je známkou jeho vyspelosti. Striedanie dirigentov môže pomôcť rásť, ak dokážu nadviazať na to dobré a priniesť nové inšpirácie. Na druhej strane, aj pre dirigenta je zvládnutie striedania známkou jeho vyspelosti a celkom určite tým rastie aj on.

EBEN EZER!

Až potiaľto nám pomáhal Hospodin.

lan prišiel medzi nás ako zázrak. To bolo Božie vedenie – my sme prišli k Milanovi a Milan k nám. Keď nám Ivan Šiller povedal, že má za seba náhradu a že nového adepta privedie na stretnutie, ale že musíme byť struční a presní, lebo to je veľmi zaneprázdnený človek a má na nás len nejakých 30 minút, spozorneli sme. Pôvodná dohoda bola, že by mal účinkovať u nás približne rok. Za ten čas by sme sa mali opäť zmobilizovať, lebo Ivanov odchod nás trochu zaskočil. No a je tu už piaty rok.

T. Máhrlik: Rád by som sa do tejto časti zapojil aj ja, hoci to vidím iba z diaľky, tak povediac – z hľadiska. Milan priniesol niekoľko zaujímavých javov. Prvý – spevokol ožil. Je cítiť, že Milan je aj vokalista, je dirigent, čo rozumie spevákom. Cítiť to na gestách a vidieť to na tvárach spevákov. Ale prvý raz som Milana zaregistroval na jeho koncerte v Žiline, v čase, keď odchádzal na VŠMÚ zo Žiliny. Už vtedy ma zaujal a v čase, keď sme hľadali dirigenta (vtedy sa ním stal Ivan Šiller), som si naňho spomenul, ale akosi sa to nepodarilo...

M. Masiarik: (úsmevne) Ja som vedel, že ťa z dakade poznám... No, ale vážne. Prvýkrát som sa so zástupcami Eben Ezer stretol

veľký a pričastý exodus spevákov. Pre mňa je fascinujúce to, že zbor existuje a spieva už vyše 20 rokov, a aj keď sa chvíľami zdá, že už to ďalej nepôjde, že tento bod sa už nedá prekonať, vždy sa nájde sila, ktorá to udrží a pohne dopredu. Neuveriteľná vnútorná sila, ktorá oživuje myšlienku Eben Ezer. Samozrejme, každý dirigent vnáša do zboru niečo nové. Dirigovanie nie je to s koncertov známe mávanie

paličkou pred zborom, dirigovanie je tvrdá práca – od výberu skladby, cez jej naštudovanie, nácvik. Koncert je len čerešnička na torte.

R. Krupa: Milan je človek, dirigent a hudobník, ktorý vie odhadnúť ducha zboru. Netlačí nás do skladieb, ktoré nesedia nám, hoci – možno by mohol tvrdo presad-

dynamický a cieľavedomý ráz. Nestalo sa tak. Trend vo vedení cirkvi v tom čase smeroval k posilneniu individuálneho postavenia cirkevných zborov a k oslabeniu miesta a úlohy cirkevného ústredia. Aj preto neprezieravo došlo k zrušeniu celoslovenského tajomníka pre prácu s mládežou. Komunita Eben

Rozlúčková imatrikulácia

Ezer citlivo vnímala postupný rozklad krehkých zjednocujúcich trendov a zrejmu absenciu aktivít, ktoré by posilňovali budovanie vzájomnosti medzi zbormi. To bol dôvod, prečo sme v roku 1998 iniciovali a zorganizovali v Martine týždennú konferenciu mládeže Cirkvi bratskej. Stretnutie bolo mimoriadne požehnané a prispelo k tomu, že vzniklo systemizované miesto pre pracovníka s mládežou. Odvtedy začali pravidelné celoslovenské mládežnícke konferencie. Stojí za zmienku spomenúť, že všetci tajomníci (okrem súčasnej tajomníčky Evy Myjavcovej) boli z radov Eben Ezer.

L. Borošová: Cez Eben Ezer prichádzalo oživenie do zborov a do cirkvi. Spomínali sme už bratislavskú mládež, dodnes fungujúce celoslovenské konferencie mládeže.

Na druhej strane mnohí speváci si na sústredeniach riešili otázky svojho duchovného smerovania. Prežívali sme Božiu prítomnosť, ktorá nás formovala.

Čo je pre vás žiť pod značkou Eben Ezer?

L. Borošová: Eben Ezer – kameň pomoci je pre mňa príležitosťou oslavovať Boha spôsobom, ktorý nesmierne milujem – spev a hudba a stretávanie sa s blízkymi ľuďmi, s ktorými ma viažu nielen spevácke, ale aj duchovné a duševné priateľstvá. Azda najviac si význam tohto názvu uvedomujeme, keď odchádza dirigent, my zostávame a pýtame sa, čo bude ďalej. Vtedy si hovoríme: Priatelia, nezabudnime – až potiaľto nám pomáhal Hospodin. A ak je to Božie dielo, tak pôjde ďalej a Pán Boh má ►

Repertoár spevokolu tvorí stará zborová hudba, hudba súčasných autorov, ale aj židovské piesne, tradície a spirituály.

V roku 1992 vydali MGF „*Surrexit Christus*“, o rok prvé profilové CD „*Magnum mysterium*“ a neskôr multi-mediálne (prvé svojho druhu na Slovensku) CD „*Ó, prid' Immanuel!*“. Eben-Ezer vstúpil aj na medzinárodnú scénu. Koncertovali vo Švajčiarsku, v Nemecku, Rumunsku, Nórsku, bývalej Juhoslávii, v Čechách i na Morave, Anglicku a Walesu.

Z ďalších väčších projektov treba spomenúť:

- účasť na oslavách príchodu Slovákov na Dolnú zem (Srbsko – Vojvodina; Rumunsko) (1995)
- koncerty v nórskejších školách (1998)
- Švajčiarsko – koncerty pre domy opatrovateľskej služby, verejné koncerty (2000)
- koncertné turné po kúpeľných mestách v Českej republike (2001)
- účasť na hudobných festivaloch v mestách a mestečkách Slovenska (Bytča, Žilina, Banská Bystrica, Trenčín, Stará Turá, Hermanovce, Vranov nad Topľou, Michalovce, Prešov, Košice, Bardejov, Bratislava, ...)
- spoločný koncertný projekt s amatérskym orchestrom Artis Dulcedo z Belgicka (Brugge), pozostávajúci z viacerých koncertov v Belgicku a na Slovensku (2005)
- účasť na medzinárodnom festivale cirkevnej hudby v Chesteri, Anglicko (2006)
- účasť na Arts Wave Festival v St. Davids, Wales (2006)
- koncertné vystúpenia s Mozartovým Requiem v Michalovciach, Bardejove a Bratislave (2007)
- účasť na medzinárodnom festivale cirkevnej hudby v Berne, Švajčiarsko (2007)
- v roku 2010 spevokol spolupracoval s Ewaldom Danelom na cykle „*Biblicke pisne*“ od A. Dvoraka.

V posledných rokoch sa náš repertoár rozšíril o skladby s orchestrom – koncert v Bratislave s amatérskym orchestrom z Horní Suché, ČR (2003), Mozartovo Requiem v Bratislave s profesionálnym orchestrom (2007) a pod. ■

už človeka, ktorý taktovku prevezme a my budeme v službe pokračovať. Ale aj keby táto práca skončila, tak to tiež beriem ako Božiu vôľu s vierou, že Pán Boh ma posielal na iné miesto, kde mu budem slúžiť.

R. Krupa: My si naozaj často pripomíname, aký význam sa za názvom nášho zboru skrýva. Eben Ezer nie je náš spevokol, ani môj, ani Lenkin, ani Milanov... je to nástroj Boží a my v ňom slúžime. Je priam neuveriteľné, že v dnešnej, nesmierne rýchlej a povrchovej dobe existuje takáto tvorivá oáza pokoja a hlbokého rozjímania. Spievajú tu už pomaly deti tých, čo pred rokmi začínali... Eben Ezer je pre mňa miestom, ktoré každému z nás umožňuje byť lepším, ako v bežnom živote. Mnoho ráz a mnohým z nás sa stalo, že niečo, čo v živote, doma nefungovalo, v Eben Ezer fungovalo.

M. Masiarik: Nevieť si predstaviť lepší názov ako Eben Ezer. Keď pred stretnutiami trpím, či všetci prídu a či spravíme to, čo chceme, aby sme spravili, povieme si: Eben Ezer. Žiaden iný názov by moje po-

city a očakávania nevystihol lepšie ako tento. Lebo vždy sa stretne a vždy to nejako dopadne. Zvyčajne dokonca dobre. Pre mňa je unikátne, že sa tu stretávajú speváci z rôznych zborov z celého Slovenska, získavajú tu určitú úroveň, ktorú spätne prenášajú do svojich zborov. To je poučné pre všetky cirkvi.

T. Máhrlik: Tak, ako sa mení spoločnosť, kultúra v nej a atmosféra, tak sa, aspoň čiastočne, mení aj zbor a jeho poslanie. Dnes to už nie je mládežnícky spevokol – spievajú tínedžeri aj ľudia vo veku ich rodičov. O to viac som vďačný, že zbor existuje, chodím si ho vypočuť a fandím mu, aby si našiel svoje publikum a aby si našli svoje miesto v dnešnom svete. Dnes je zborový spev na ústupe, na Slovensku je situácia katastrofálna, zo škôl sa vytratili spevácke zbory, čo je veľmi zlé. Ale je to dôležité aj v našom evanjelickom, ale aj všeobecne cirkevnom prostredí, kde tiež badáme ústup zborového spevu a nástup kapelových a worshipových formácií. A v tomto prostredí

pestovať vokálne umenie takéhoto kalibru a takéhoto smerovania má zmysel.

A na záver želanie, tak trochu prifarbené vôňou a významom Vianoc:

L. Borošová: Nech toto Vianočné obdobie nás všetkých vedie k poznaniu, že narodený Kristus je stále s nami. Aby sme mohli vyznať, „Až *potiaľto nám pomáhal Hospodin*“.

T. Máhrlik: Ďakujem za to, že dar hudby a spevu, ktorý vám Pán Boh dal využívate a slúžite iným. Je veľkou výzvou pre vás, spraviť všetko pre to, aby ste zabezpečili kontinuitu, aby ste mysleli na dorast. Myslím si, že tu je najväčšia vaša slabina.

Som veľmi rád, že Eben Ezer po mojom odchode nabral nové výšiny a stále rastie ďalej. To musím na záver povedať, lebo je to tak.

A úplne na záver, vari môžem za Eben Ezer aj za Dialóg (ako člen redakčnej rady) zaželať všetkým čitateľom:

Pokojné vianočné sviatky a požehnaný nový rok 2013. ■

JANA NAGAJOVÁ

IMMANUEL

Chcem písať pieseň o láske
Tebe, Immanuel.
Chcem o nej rozprávať,
lebo mi siaha až po okraj duše.

Ty vieš,
ako Ťa čakali moje city,
ako Ťa volala moja túžba,
ako Ťa hľadal môj rozum,
keď som v prázdnote chytala odpoveď,
prečo je tu svet
a prečo som tu ja.

Nevedela som, kde si,
a preto si prišiel ku mne Ty,
Ty, Immanuel,
ako Láska,
ktorá zachránila svet.
Kto iný by dokázal
až na smrť za mňa ísť,
odpúšťať neveru a nespomínať?
Kto iný by mal trpezlivosť
počúvať moje prosebné volanie?

Chcem písať pieseň o láske,
Tebe, Immanuel,
no cítim, že ju napísať neviem.
Len ticho šepkám Tvoje meno,
len prosím v túto chvíľu:
Príď znova.

Moje srdce čaká.

ZÁPISKY VOJENSKÉHO DUCHOVNÉHO

Kpt. MARIÁN BODOLLÓ

„Pozdvihujem si oči k vrchom: Od-
kiaľ mi príde pomoc? Od Hospodi-
na moja pomoc, ktorý učinil nebo
a zem. Nedá sa klátiť tvojej nohe;
tvoj ochranca nedrieme. Nie, ne-
drieme a nespí ochranca Izraela.
Hospodin je Tvojím ochrancom.
Hospodin Ti je clonou po pravi-
ci; slnko ťa vo dne neraní úpalom
ani mesiac v noci. Chrániť ťa bude
Hospodin pred každým zlom, On
bude chrániť tvoju dušu. Hospodin
bude chrániť tvoje vychádzanie
i tvoje vchádzanie odteraz až na-
veky.“ (Kaz 11, 9–11)

Čím iným sa povzbudiť, ak nie slovami žalmistu, najmä keď má odletieť kontingent ISAF Afganistan 2012 do ďalekej zeme a zôkol-vôkol budú len skalnaté hory plné nástrah a nebezpečenstva? To sú slová, ktorými som sa snažil potešiť seba, kolegov, ale aj tých, ktorých sme nechali doma. To sú slová, ktoré si isto budeme často opakovať, keď uvidíme nehostinné prostredie, no ešte viac vtedy, keď budeme v duchu prosiť, aby čím skôr nastal pokoj a útoky pominuli.

Pred odletom

Pred samotným odletom boli pred nami úlohy, ktoré sa ako vždy museli splniť a bez nich by „vyrotovanie“ nebolo možné. Tak aspoň niektoré z nich: odber krvi do biobanky, psychologická príprava, poučenie o (ne)šírení informácií, vystrojenie... Najmä tú poslednú by som mohol nazvať prelomovou. Kým dovtedy väčšina z nás brala samotnú bojovú prípravu ako jedno z mnohých zamestnaní, ktorých sa zúčastňujeme v priebehu roku veľakrát, až pri vystrojovaní nám došlo, že sa začína diať čosi iné. Iná potlač maskáčov – púštna, iná obuv, inej farby, sieťky proti moskytom, balenie a väznenie batožiny, nakladanie do kontajnera a čakanie na odlet. Avšak pred ním nás všetkých ešte čakala slávnostná rozlúčka s rodinnými príslušníkmi a známymi v Rožňave.

Čo vtedy prebiehalo myšliami kolegov sa tak skoro nedozviem. A ak aj, tak nie od všetkých. Pre mňa to bol deň, na ktorý určite nezabudnem. Dovoľte, aby som bol chvíľu osobný. Pršalo. Nastúpení sme museli dlhšie čakať na pozvaných hostí. Medzi tými stovkami ľudí, ktorí si prišli pozrieť svojich, som zazrel svojho syna. Keď som nastupoval do Ozbroyených síl, mal len jeden mesiac. Teraz je už z neho chlapec, ktorý ak Pán dá, pri mojom návrate nastúpi do školy. A vtedy sa ozvalo vo mne to, čo asi v každom otcovi. Akási hrdosť, že môže pred ním stáť medzi ostatnými chlapmi v rovnošate, byť jedným z nich, no zároveň aj túžba vrátiť sa aj kvôli nemu domov a naplno sa mu venovať.

Odvzdať mu čosi z tých mužských vlastností, o ktorých som písal v minulom čísle: súdržnosť, oddanosť veci, jasnosť cieľa, vytrvalosť a najmä viesť ho k Pánu Bohu ako tých, ktorí mi boli zverení do duchovnej opatery.

Vianoce na misii

Časť kontingentu už bola na misii počas vianočných sviatkov. Preto sa niektorí z nich podelili o zážitky a skúsenosti ich slávenia na základni v Kandaháre. Z nich vyberám toto:

„Na Štedrý deň to boli najprv doobeda oficiálne pozdravy z Ministerstva obrany SR a zaželenie šťastného prežitia Vianoc aj v tak ďalekej zemi, akou je Afganistan a bez rodiny. O piatej mal „padre“ bohoslužby, ktoré skončili okolo šiestej. Pred nimi, v obrovskej jedálni pre vojakov tak zo Slovenska ako aj pozvaných hostí, boli prestreté stoly, na ktorých sa podávala domáca kapustnica, rezne a zemiakový šalát. Kuchári sa vytiahli, lebo nielen prestreli stoly čo najlepšie a najkrajšie, ale aj jedlo bolo vynikajúce. Pred ním sa „padre“ opäť pomodlil a potom sme zasadli k štedro-večernému stolu. Po večeri už každý individuálne riešil ako strávi večer. Zo základne sa pohnúť nemohol, tak aspoň cez „skype“ tí, ktorí nemali službu, sa spojili so svojimi rodinami. Mnohí si priniesli od manželiek a priateľiek darčeky, ktoré si rozbalili až tam, pod improvizovaným stromčekom. Čo bolo zvlášť milé, že hoci bol kontingent poskladaný z viacerých zložiek, ku stolu zasadli všetci ako jeden a na pár hodín bola väčšina vojakov spolu ako jedna rodina. Medzi sviatkami prileteli aj vládni a vojenský predstavitelia a priniesli pozdravy z domu osobne. No všetci sme aj tak v duchu boli s našimi doma a tešili sme sa na to, ako ich o rok prežijeme spolu v absolútnej pohode a bez napätia.“

Prajme teda našim chlapom, nech sa im ten sen zo-pakuje aj tohto roku a najmä, nech ani jeden z nich v budúcom roku pri štedrej večeri nechýba. ■

PLESAJME VŠETCI, OSLAVUJME BOHA A DVÍHAJME K NEMU SVOJE SLABÉ DLANE

Tieto slová ako výzvu k nám obsahujú dve ponúkané piesne. Prvá z nich je vhodná na spievanie nielen v posledný deň roka alebo na začiatku nového roka, ale aj každý - i ten všedný deň; druhá je typicky vianočná.

Naše malé slabé dlane

Veľmi zaujímavú pieseň v klavírnej úprave z autorskej dielne Ivana Valentu a Vincenta Blažku **Naše malé slabé dlane** uviedli do života Kvapôčky, keď vyšla v *Prídavku ku Kresťanskému spevníku* (1977). Jej vrúcny obsah podčiarknutý nevšedným klavírnym sprievodom sa prihovára spievajúcim aj počúvajúcim.

Autor hudby Ivan Valenta k nej poznamenáva: „V čase prípravy detského spevníka som sa v rámci štúdia zaoberal tvorivými ideami Dr. Martina Luthera a sestier Royových. Uvedomil som si, že vychádzali z podobných princípov. Boli to: spoločný spev duchovných strofických piesní v jazyku ľudu a zároveň aj nadviazanie tvorby melódií na melodiku a tým aj formovú výstavbu ľudových piesní svojho etnika. V Lutherovom prípade to bol radikálny odklon od latin-

ských gregoriánskych spevov klerikov, v prípade sestier Royových šlo o kontrast, voči, v ich dobe rozťahavým, v „kraličtine“ spievaným chorálom. Pod vplyvom brata („ujčeka“) Rosusompriviacerých svojich piesňach podobne nadviazal na slovenské modalities. A tak i táto pieseň - aj keď sa na prvý pohľad zdá, že je písaná v starocirkevnej dorickej tónine - vznikla na pôdoryse tzv. tetrachordálneho ľudového princípu, kde sa úvodná téma zopakuje o kvintu vyššie.“

Zdanlivo ide o detskú pieseň kvôli slovám *Naše malé slabé dlane...* Ale, či dlane nás dospelých sú dostatočne veľké a silné na to, aby pevne držali náš život a nepotrebovali dvíhať sa hore a prosiť o pomoc z výšky neba? Vďaka, že sa majú ku komu zdvihnúť! Nech nás to vedie k novej radosti a oslave. Poďme, klaňajme sa Kráľovi!
Za SPS Jana Nagajová

Naše malé slabé dlane

Vincent Blažko

Ivan Valenta

1. Naše malé slabé dlane dvíhajú sa k te - be, Pane, tvoja pomoc z lásky neba
2. Tvoje slovo je nám sviecou, kotvou viery ne - hy - núcou, o - tvárame srdcia, Pane,

dáva telu, duši chleba. Tvoja pomoc z lásky neba dáva telu, duši
nech sa tvoja vôľa stane. O - tvá - ra - me srdcia, Pane, nech sa tvoja vôľa

1. poco rall. 2. allargando
chle - ba. sta - ne.

Adeste fideles Ó, plesajme všetci

Anonym

John Wade, Cantus Diversi 1751
harm. Samuel Webbe, 1792

1. A - de - ste fi - de - les, lae - ti trium - phan - tes, ve - ni - te, ve - ni - te in
2. Ó, ple - sajme všet - ci, o - sla - vujme Bo - ha za die - ťa - tko na - ro - de - né
3. Dnes Syn Boží pra - vý, svetlo od več - nos - ti, pre nás prišiel, a - by nám dal

Be - thlehem. Na - tum vi - de - te, Regem ange - lo - rum. Ve - nite a - do -
v Be - tle - me. V ja - sličkách le - ží Ježiš Kristus Pán. Ó, poďme, klaňaj -
ži - vot svoj. Z lás - ky vzal hrie - chy, previnenia na - še. Ó, poďme, klaňaj -

re - mus, ve - ni - te a - do - re - mus, ve - ni - te a - do - re - mus Do - mi - num.
me sa, ó, poďme, klaňaj - me sa, ó, poďme, klaňaj - me sa Krá - lo - vi!
me sa, ó, poďme, klaňaj - me sa, ó, poďme, klaňaj - me sa Krá - lo - vi!

Adeste fideles / Ó, plesajme všetci

Pieseň *Adeste fideles* / *Ó, plesajme všetci* vznikla v štyridsiatych rokoch 18. storočia, aj keď niektoré zdroje uvádzajú, že jej korene siahajú až do 13. storočia. Najstarší existujúci rukopis piesne obsahuje melódiu aj latinský text – v roku 1751 ju v rukopisnom spevníku *Cantus Diversi* vydal John Francis Wade, ktorému sa pripisuje jej autorstvo. Do angličtiny ju preložili Frederick Oakeley a William Thomas Brooke ako *O Come All Ye Faithful*. Táto anglická verzia je veľmi známa a často spievaná od roku 1852, keď sa objavila v diele *Esej o cirkevnom chrámovom speve*. Tradičný český text *Ó, křesťané všichni* napísal Josef Šlechta, mimoriadne poetický text *Ó, vzhlížejme vzhůru* vytvorili Eduard Krečmar a Zdeněk Borovec:

Harmonizáciu piesne uvádzame podľa Samuela Webba, ktorý v roku 1792 túto jednohlasnú pieseň zharmonizoval vo svojich „*Motets and Antifones*“. Jeho harmonizácia sa stala základom, z ktorého vychádzali neskoršie štvorhlasné úpravy. Pieseň predkladáme s prvou slohou pôvodného latinského textu a slovenským prekladom, ktorého autora sme, žiaľ, nezistili.

Za SPS Jana Nagajová

Ó, vzhlížejme vzhůru k andělskému kůru,

co troubí, co zpívá své Gloria.

Pán kázal jíti za hvězdou, co svítí.

Tak spějme přes ty pláně

tam ku nebeské bráně,

kde bdí nad synkem Páně Maria.

NAŠA BIBLICKÁ NEGRAMOTNOSŤ SA PREHLBUJE

ŠTEFAN MARKUŠ

Francúzsky politický mysliteľ Alexis de Torcqueville svoje dojmy z cesty po USA opísal v knihe *Demokracia v Amerike* (1835). Krajinu navštívil v prvej polovici 19. storočia, keď rozlet slobodného podnikania bol nezastaviteľný. Konštatoval, že motorom k blahobytu je trhovú ekonomiku a podpora štátu slobodne konajúcim jednotlivcom. S možnosťami poklesu hospodárskeho rastu, resp. problémami morálky či dlhovou krízou nepočítal, lebo si ich nedokázal ani predstaviť. Jeho kniha je odvtedy „povinným čítaním“ pre študentov sociológie a politológie na celom svete. Jeho tézy ovplyvňujú myslenie politikov a ekonómov v štátoch s trhovou ekonomikou.

V danom kontexte nami otriasli nedávne tragické udalosti, v ktorých vyhasli ľudské životy. Ľudia zabíjali kvôli peniazom. Za trojnásobnou vraždou vo Zvolene stáli finančné nezhody medzi majiteľmi prosperujúcej firmy. V Šali zomrel syn čínskeho podnikateľa. Pomstu vykonal bývalý zamestnanec, ktorý žiadal od úspešných cudzincov peniaze. Páchatelia konali otvorene a demonštratívne. Zdá sa, že spáchali určitý druh samovraždy. Vykonal pomstu na domnelých viníkoch s ilúziou, že vyriešia svoje finančné situácie. Zobrali spravodlivosť do vlastných rúk. Sociologička (Zuzana Kusá) nás poučuje, že peniaze boli odjakživa motívom na páchanie trestných činov. Vraj podobné činy súvisia s bezvýchodiskovosťou, ktorá reflektuje stav spoločnosti. Ak je to tak, potom jej diagnóza je veľmi vážna. Čo sa s nami deje? Vari sa učíme novej technike pomsty? Zlyhala polícia, justícia, politici, nemožno sa dovolať práva, korupčné konanie sa preferuje, hľadajú sa poľahčujúce okolnosti pre zločincov, ospravedlňujú sa narkomani, preferuje sa nespútaná voľnosť, slovo *hriech* v bežnej konverzácii nezaznie a novodobý slovník obsahuje čudné slová - počujeme z úst kritikov. Postmoderná spoločnosť sa mení na biblicky negramotnú. Kto z nás dnes myslí na výpovede typu: „*Všetci sme zablúdili a každý išiel svojou cestou...*“ (Iz 53, 6), alebo „*Milovaní, nepomstite sa sami... veď je napísané: Mne patrí pomsta, ja odplatím, hovorí Pán*“ (R 12, 19).

Prekvapujúcu odpoveď na problémy nášho veku ponúka kresťanský mysliteľ, ktorý vyšiel z kultúry hinduizmu. Ind Vishal Mangalwadi, knihou „*The Book That Made Your World*, (Kniha ktorá sformovala váš svet) Nelson 2011“ nás prekvapil. Tvrdí, že východiskom z biedy morálnej krízy Západu môže byť len „...vážne prehodnotenie odkazu Biblie vo verejnej diskusii a vo vzdelávaní na všetkých úrovniach, ktoré je veľmi urgentné“. Pri štúdiu Biblie objavil, že Západná civilizácia stráca nádej pre návrat k pravde. Veď v minulosti Biblia umožnila rozvoj vedy a kultúry, čím nám umožnila pochopiť Stvoriteľovu víziu o ľudskej realite. Ľudia postmoderny zavrhlí knihy, ktoré priamo neprispievajú k životnej kariére.

Sme šokovaní myšlienkami intelektuála z nekresťanského prostredia. Obviňuje vyspelé demokratické štáty pre zanedbanie východísk z ktorých povstali. Hovorí, že kresťanstvo je na ceste od „Bacha ku Cobainovi“. Pre skôr narodených iba pripomeniem, že Kurt Cobain, bol známy rockový spevák, ktorý spáchal rituálnu samovraždu. Obrátil sa na budhizmus, propagoval nihilizmus. Jeho tragický koniec napodobnilo ďalších 68 nešťastníkov, ktorí samovraždu amerického narkomana imitovali. Spejeme už naozaj k filozofickej a morálnej prázdnote v znamení hesla „Všetko je dovolené“?

Návrat ku biblickej gramotnosti nie je prázdna výzva. ■

DIALÓG 12/2012, V. ročník

MLADÝCH

vianočný
špeciál

redakčná rada:

Eva Myjavcová (predsedníčka)
Juraj Institoris
Bohuslav Piatko

redakcia:

Jana Lesňáková (Cabadaiová)
Šimon Evin
Nad'a Klauďiny
Juraj Sabol

grafické spracovanie: Nad'a Klauďiny

KONTAKTY:

vedúca redaktorka: Eva Kianičková
e-mail: kianickova.eva@gmail.com
mobil: +421 903 822 042

KOMENTUJTE témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto, ak radi píšete **BLOGY**, alebo robíte **FOTKY**, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám posielajte na:

dialogmladych@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.mediasvatava.sk

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

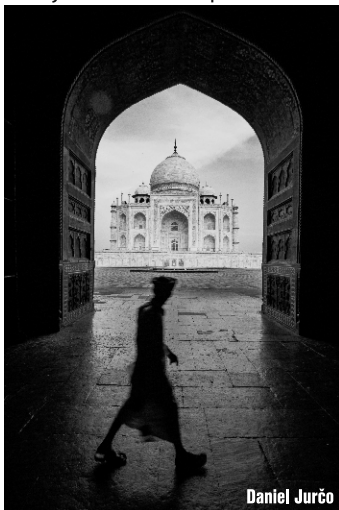
Luboš Mikolášik

Vianoce – ľudský výmysel

Pri slove Vianoce rozlišujem dve veci. Prvou z nich je vianočná atmosféra. Tvoria ju hlavne produkty kultúry: medovníky, kapustnica, ryby, oplátky, vence, ozdoby z ihličia, girlandy, svetielka, prskavky, koledy, stromček, darčeky, sneh, vianočné pohľadnice a mnoho ďalších. Väčšinu tejto vianočnej tragikomédie obklopuje obrovský oblak komercie a reklamy. Ak si ho odmyslím, dá sa povedať, že vianočnú atmosféru mám rád. Predsa len z nej vyžaruje pokoj, radosť i krása.

Na druhej strane, Vianoce chápem ako sviatok sveta i Cirkvi. Cirkvou myslím skutočných nasledovníkov Ježiša Krista. Vo svetskom vnímaní sú Vianoce (ktoré sa, mimochodom, niekde už ani oficiálne nevolajú Vianoce) sviatkami pokoja a radosť. Aspoň by mali byť. Cirkev ich slávi ako pripomenutie si narodenia Ježiša. Ale má tento cirkevný sviatok biblický základ a biblické opodstatnenie? A má ich dôležitosť, ktorú Vianociam pripisuje Cirkev?

Dva zo štyroch záznamov Ježišovho života jeho narodenie priamo neuvádzajú.

Daniël Jurčo

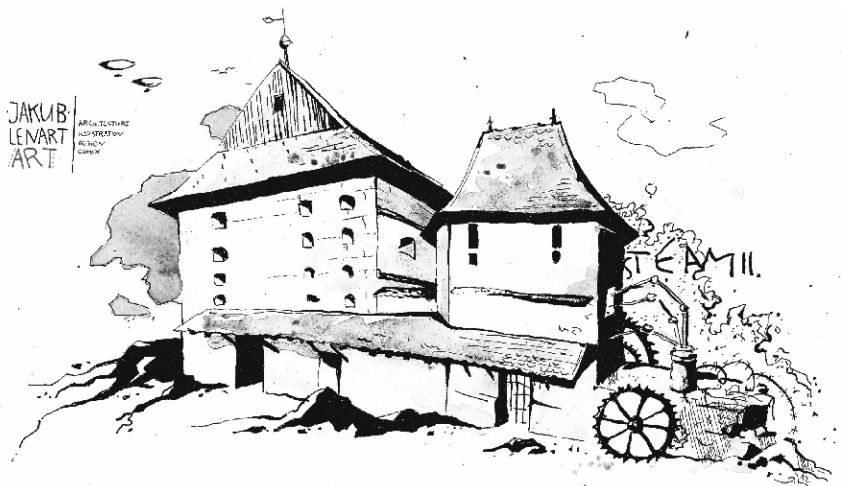
Daniël Jurčo

Pán Ježiš nám nedáva k sláveniu svojho narodenia žiaden pokyn. Ustanovil to, čo voláme Večerou Pánovou. Tá symbolizuje to najdôležitejšie pre nás z jeho života – smrť a vzkriesenie. Rovnako k tejto veci pristupujú i pisatelia novozmluvných listov.

Veľká noc ako sviatok má teda mať pre kresťanov podstatnejší význam. Prečo však Cirkev slávi Vianoce oveľa veľkolepejšie ako Veľkú noc? Myslím, že aj Cirkev je postihnutá konštruktami kultúry a tradície, ktoré si vytvárame a ktorých otrokmi sa potom stávame.

Verím, že spôsob, akým Cirkev slávi Vianoce a ako k nim pristupuje, je neopodstatnený. Preto nemám sviatok Vianoc veľmi rád. Myslím si, že viac ako na dodržiavanie tradičných a kultúrnych pravidiel by sme sa mali usilovať o Božiu radosť a pokoj. Stále, nie len vo výnimočné, oficiálne určené dni. Kto iný ako Cirkev to bude robiť? Kto sa nepripodobní tomuto svetu? Kto bude svetlom a soľou? Who will make a difference?

Šimon Evin

prázdno

Každé ráno skoro vstávam,
nechce sa mi z postele.
Čelím zase novým tváram,
neviem, kto ma povedie.

Teplú perinku musím opustiť,
macíka môjho nechať samého,
namiesto toho k deťom zabľúdiť,
roboty veľa, nieto dňa prázdneho.

No prázdny je môj každý deň,
nemám sa s kým smiať.
Kamarátov späť mať je môj sen,
čo iné si môžem priat?

Prázdna duša po smiechu žízni,
smiechu, čo ma vždy sprevádzal,
teraz sa len v hĺbke trýzni,
aby môj ston znova krvácal.

Takto prejde celý deň,
bez smiechu a aj bez slova,
nerozumiem tomu len,
k čomu ma Boh volá.

Prídem na to ešte snád',
po čase mi bude všetko jasnejšie,
nie je to po prvýkrát,
verím, že odídu dni prázdnejšie.

Ale teraz sú tu ešte vždy,
niet pomoci, chce to čas.
A tak ľahnem zase si,
s hlavou plnou prázdnych fráz.

Neskoro znovu zaspávam
s myšlienkou na prázdnotu,
ďalšieho dňa sa obávam,
nemám žiadnu istotu.

Aj keď viem, že Ježiš je so mnou,
niečo nie je v poriadku,
spím s dušičkou takou drobnou,
píšem city do riadku.

Ráno sa zase zobúdzam s pocitom rovnakým,
nechcem vstať, ale ďalej stále spať!
Ale musím, so srdiečkom mojím boľavým,
mojou výhrou je však znovu bojovať!

Beáta Beňová

(4. 10. 2012)

I.

Muž, čo pred ľuďmi stojí, vykrikuje.
Rozlieha sa zvučný hlas,
v jeho oku iskrí jas,
keď naširoko ruky rozhadzuje.
„Náš svet do zatratenia napreduje!
Hrešíte, znova a zas!
Ste nehodní božských krás,
lebo po rozkoši súd nasleduje!
Ovečky, podďte za mnou
a nepostretnú vás pekelné muky
ale víťazstvo nad tmou!“
Ale núka len zvuky,
preňho všetko končí a začína hrou.
Prázdnota z očí, z ruky.

Šimon Evin

II.

Lačnosť po ukrytej veci
do hĺbky človeka pichá.
Hádanka sídliaca v srdci
za pravým riešením vzdychá.
Zvnútra von – ťahá ma pátrať.
Nemôže zastaviť ju nič.
Nechce byť nechaná chátrať,
na chrbte chrastí mi jej bič.
Mapa však, k pokladu, chýba
a rébus neznačí trasu.
Neriadi, poháňa iba.
To jest vše od vnútra hlasu.
V živote tomto lež riešenia niet,
odpoveď presiahne dočasný svet.

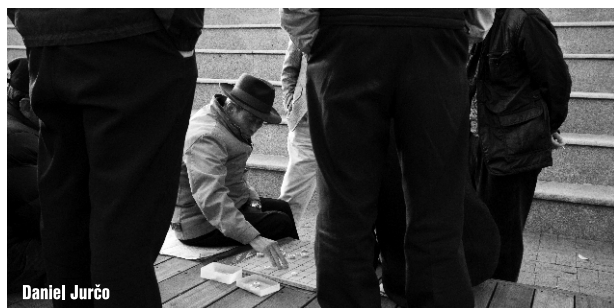
Šimon Evin

Luboš Mikolášik

Luboš Mikolášik

Daniel Jurčo

darčeky

Blížili sa Vianoce. Nebojte sa, nejde o ďalší sentimentálny vianočný príbeh. Len o zopár myšlienok a faktov, ktoré sa naozaj stali... Stála som na zastávke a čakala na autobus. Vedľa mňa sa rozprávali dve tety s Tesco taškami v rukách. Boli zachmúrené a očividne sa ponáhľali zohnať posledné v posledný voľný deň pred sviatkami: „Ja som še rozhodla, že šickim pokupim papuče a budze. A staremu še ponožky zejdu ešči...“

„Ja muším ešči daco tim Marienim pokupic. Dajake svetre, hráčkoch maju dojsc...“ súhlasne odpovedala druhá prítomná dáma. Očividne boli nadšené, zasiahnuté duchom Vianoc, pripravené prekvapiť svojich blízkych, pripraviť všetkým krásne chvíle... Koľko je takých ľudí! Nevieam, či sa to v určitom veku láme, alebo je taká doba, naozaj neviem. Ale keby človek naozaj veľmi chcel, nebolo by treba až tak veľa a všetko by mohlo byť inak...

Minulé Vianoce som dostala od Dušana stopercentný pomarančový džús, pretože vie, že ho mám rada a viac peňazí nemal, Andy mi daroval tieto Vianoce osviežovač vzduchu v tvare stromčeka s úryvkom mojej obľúbenej básne, ja som ockovi dala list, v ktorom som mu povedala, čo pre mňa znamená... Materiálna hodnota týchto darčiekov sa možno rovná jednému páru ponožiek z čínskeho obchodu. Ich skutočná hodnota? Nevyčísliteľná!

Tu totiž ide o viac. O to, že si tí ľudia spomenuli a s láskou vo svojom rozpočte pre mňa vyhradili trinásť korún. Kde sa v takom prípade hrabú hifi-systémy, rolls-roycy, prepychové kožuchy... Skutočná láske je ukrytá v krásne zabalenej škatulke, kde nájdete v poradí už dvadsiatu sviečku alebo v malom balíčku, z ktorého rozbalíte kalendárik na rok 2004, v cibulkách tulipánov, osviežovači vzduchu, pomáde, v plieskoch ohnutých do tvaru náušnic, z ktorých dostanete dva rovnaké páry, lebo na ne bola zľava, v maličkom sáčku soli do kúpeľa proti melanchólii, v obrázku prinesenom z hodiny výtvarnej výchovy, v upletenom náramku ukrytom v zá-palkovej škatulke...

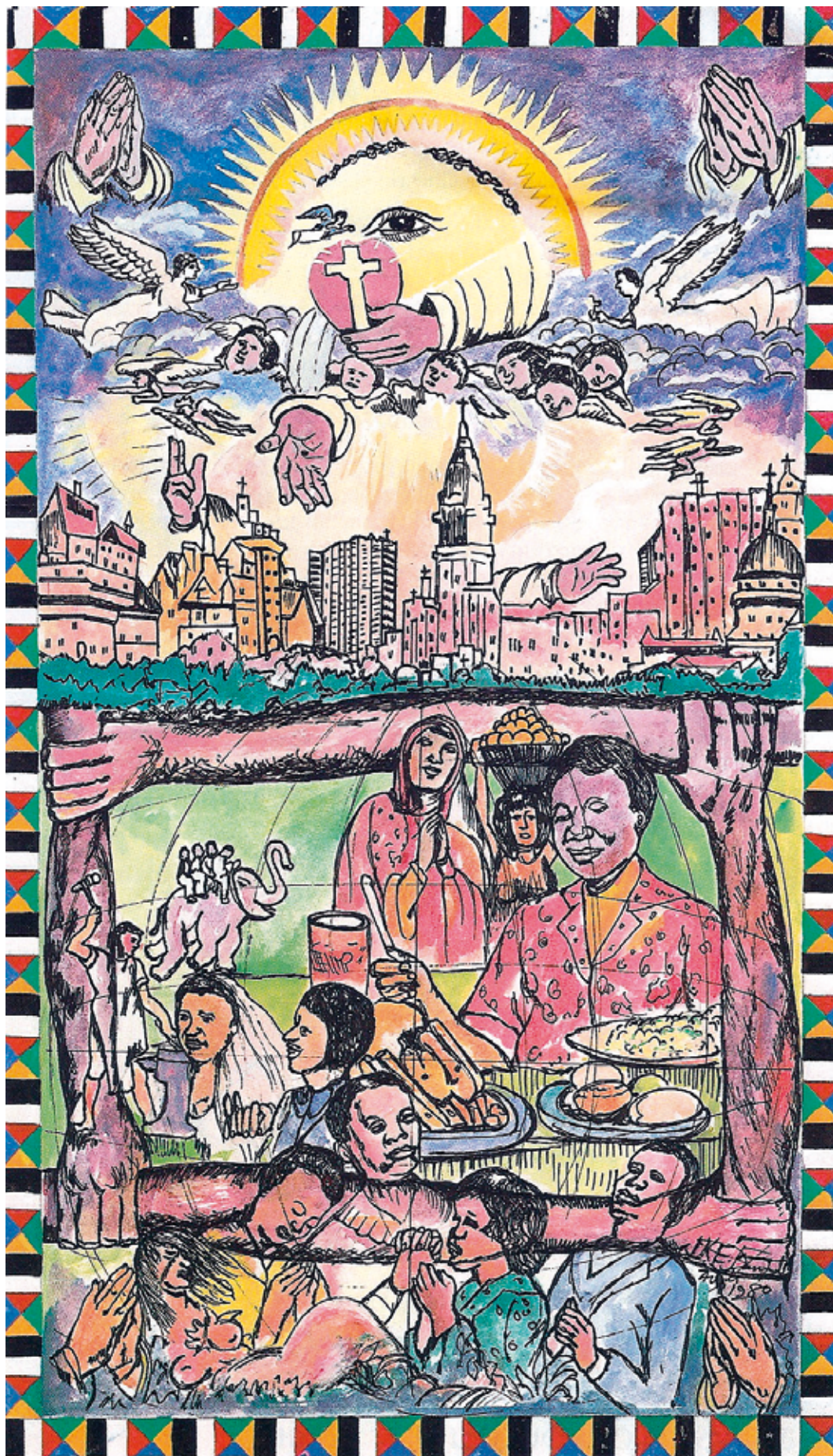
Som vďačná za takéto darčeky. Za tých úprimných, čistých ľudí, ktorí by mi zniesli modré z neba, keby mohli a pre ktorých by som ja zomrela, keby bolo treba. Môže to znieť ako kliše, pravda je niekde tam.

Avšak, načo hovoriť o nereálnych veciach a o modrom z neba, keď cítim okolo seba príjemnú vôňu osviežovača vzduchu v tvare stromčeka a popíjam stopercentný pomarančový džús.

Maruška Kožlejová
Ako chytať v žite

tieto články, ako aj mnohé iné, nájdete na
dialog-mladych.blogspot.com

I. K. E. Danquah: Otče náš, Afrika, Libéria, 1980

Celá modlitba je svedectvom nového oživenia ľudského porozumenia pre najvyššieho Stvoriteľa vo všetkých krajinách a všetkých jazykoch. S pocitom úcty, hlbokého mieru a radosťi sa obraciam ku všetkým: Tento obdivuhodný čas lásky, radosťi a mieru na celom svete – v mene a spomienke na toho, ktorý svojich učeníkov a následníkov učí túto modlitbu.

Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@internet.sk,
v diskusnom fóre na: www.mediasvatava.sk, aj písané na adresu redakcie.